برلین معاهده‌سندن حرب عمومی‌یه قدر

تورکیه

آلمانیا و آوروپا

مؤلفی

محمود مختار

استانبول ـ مطبعهٔ عامره
١٣٣٩

افادۀ مؤلف

بو اثر ناچیزك ترتیب و تسویدینه ۱۹۱۷ ده یعنی ابرۀ ظفرك دول غربیـه لهنه میل ایتمکه باشلادیغی بر صره‌ده مباشرت ایتمشدم .

بلکه یوزده طقسان نسبتنده اسباب ظفره مالك اوله‌رق حربه کیرمش اولان آلمانلر ، حائز اولدقلری عظیم تفوق عسکریدن بحق استفاده ایلکی بیلسه‌یدیلر فرانسه‌نك شمالنده مانش دکزینـه قدر ایلرولیـه‌رك انکلیزلرله اولان رابطـه و مواصله‌یی اك مؤثر صورتده کسوب سرعتله تأمین غالبیت ایدرلردی . یاخود ایجاد ایلدکلری قرق ایکیلك حاوان طوپلریله ایلك حمله‌ده جنوبدن وه‌ردون اوزرینه یورویه‌رك پارس یولنی آچوب فرانسـه‌یی مقاومتدن اسقاط ایتمکله معتدل بر صلح شرائطی ألده ایده‌بیلورلردی. حالبوکه شرق وغرب جبهه‌لرنده یکدیکرینی ولی ایدن فاحش خطـایای عسکریه‌یه ، سیاست

ساحه‌سنده‌کی تدبیرسزلکلر، مبالاتسزلقلرده منضم اولدیغندن درت سنه مذبوخانه مقاومتدن صکره، هزیمت قطعیه‌یه اوغرادیلر.

خلقهٔ مغرور، وعزم و حزمدن دور بر ایمپراطور ایله اطرافنه طوپلادیغی دون سویه‌لی قوماندانلر، مداهن مشاورلر النده قالان طالع حرب، بزکینلکه اوغرایه‌رق نهایت خصم طرفنه چکدی.

وقتا که، قبل‌الحرب متقاعدین میاننه آتیلمش بولنان هیندنبورغ، شرقده‌کی پارلاق فقط بیسود غلبه‌لرندن صکره عموم قوماندەیی درعهده ایتدی. آرتق ایش ایشدن چکمش وهیندنبورغك شیخوختی حسبیله حقیقت حالده ادارهٔ حرب، فعال وعزمکار اولمقله برابر احتمالات و ممکناتی بحقٍ تمیز وتفریقدن غافل بولنان معاونی جنرال لودندورفه انتقال ایلمشدی.

حربك ایکنجی سنه‌سی برلین سفارتندن انفصال ایتمش و باویراده اقامتگزین بولنمش ایدم. او اثناده آوستریا ــ مجارستان بزکین، دولت عثمانیه بیتکین برحاله کلمکده ایدی؛

آلمانلرده آتی‌یی مظلم ، محاط اولدقلری مهالکدن تخلیص گریبانی متعسر کورمکه باشلامشلردی . بو احوالك کیتدکجه تأیید ایتدیکی ۱۹۱۷ سنه‌سی اواسطنده فرانقفورتر چایتونغك استانبول مخابری اولوب آلمانیا خارجیه نظارتنه مداوم بولنان هروایچه تصادف ایتدم . کندیسنه وضعیتك وخامتندن بحثله دیدم‌که: « تورکیه‌یی اداره ایدن بی‌ادراکلردن معقول بر تدبیر بکلنه‌مز ایسه‌ده آلمانیانك دوربینانه حرکتله تورکیه‌یی بر صلح منفرده سوق ایتمسنه انتظار ایدیله‌بیلور ؛ زیرا ، شرقك آز زمان صکره عظیم هرج مرجلر ایچنده سقوطنه محل ویرمکسزین موازنهٔ حاضره‌نك مهما امکن وقایه وادامه‌سی آنجق اوسایه‌ده قابل اوله‌بیلور . شاید آلمانیا ایچون پك وخیم کورینن آتی‌یه مطلقا تورکیه‌نك‌ده اشتراك ایتمسی ملتزم ایسه بیلملیدرکه بوندن بالآخره آلمانلرده چوق متضرر اولورلر . »

کوزلری احتراص ویا نومیدی بورودیکی زمانلرده معقولاته قولاق ویرمك معتاد اولمادیغندن بو سوزلرده باد هوایه کیتمشدی .

ایشته او زمان بو کبی تفکرات سوقیله برلین معاهده‌سندن صکره آلمانیا ایله بینمزده باشلایوب هرساحه‌ده کیتدکجه کرمی کسب ایدن مناسبات و روابط سیاسیه و عسکریه و اقتصادیه طولاییسیله ، سیاسیات جهانده حصوله کلان عکس العمللرك برپیلانچوسنی ترتیبه قرار ویردم. کتابی تدریجاً توسیع ایله شکل حاضرینی اکتسابه سائق اولان عوامل میانده، سابقا شورای دولت اعضاسندن صفوتی ضیا بك افندینك همّمات مشوقانه‌سی‌ده بولندیغندن بونك تذکارینی لازمهٔ شکر گذاری عد ایدرم .

بعدالمتارکه هر طرفده انتشاره باشلایان آثار سیاسیه ووثائق رسمیه ، کتابك تثبیت ایتمش اولدیغی اساسات ونظریاتك صحتنی تصدیق ایدنجه بونلردن سنداتخاذینه صالح اولنلرینی مستشهدات میانه ادخال ایلیه‌رك اثر ناچیزانه‌می اولا فرانسزجه صکر تورکجه اوله‌رق یکیدن تسوید ایلدم . جزئی بعض علاوات ایله اثرك لسانمزه نقل و ترجمه‌سنده اسبق طربزون والیسی

محمد غالب بك افندی رفیق قدیممك مصروف اولان معاونت محبانه‌سندن طولایی‌ده كندیسنه بوراجقده بیان تشكرات ایدرم .

بعض متفكرین حربی ، اعتلای اخلاقه خادم بر واسطهٔ جاودانی تلقی ایدرلر . افسوس ، تاریخك الك قانلی صحائفنی ، وقایع مضبوطه‌نك الك قورقنج اوانی احتوا ایدن جهان حربی ، بو ذهابك هر زمان طوغری اولمادیغنی اثبات ایتدی . زیرا حرب طولاییسیله هر مملكتده شاهد اولدیغمز سقوط اخلاق ، تصوری الیم بر درجه‌یه واردی . بالخصوص مملكتمزده اون ایكی سنه امتداد ایدن جنك و جدالك احداث ایلدیكی حال ووضعك ساحهٔ اخلاقیاتده براقدیغی تخریبات ، هر كون بر بشقه طرزده نمایان اولدی . بو ضایعات ایچنده موجب تلهف بر جهت ده تاریخدن انتباه قابلیتنك انحطاطیدر .

ذاتاً ماضیدن عبرت آلمق عوامك خرجی دكل آنجق خواصده آرانیله‌بیلن مزیاتدندر . یوكسلمكدن ایسه هر شیئی الك دون سویه‌یه ارجاع ایتمك كبی تطبیقی اسهل اولان عوامفریبانه

نظریاتك غلبه‌سیله افكار متعاله اربابنك اسكات اولندیغی صره‌لرده، عبرت وانتباه خاصه‌لرینك‌ده ساحهٔ افعالده اجرای تأثیر ایده‌مامسی وحكمت حكومتك مستلزم اولدیغی تأنی وتیقظ قابلیتنك اندارسه اوغرامسی برامر طبیعیدر. مع الاسف بوحال بزده یكی بر شیٔ دكلدر. اوزرمزه وقتیله طرابلس غرب و بالقان فجایعی چوكه‌رك اك قیمتلی، اك مهم الكالرك المزدن چیقدیغی و نیجه بلاد اسلامیه اعدا یدینه چكه‌رك حقیقی توركلرك دلخون اولدقلری هنكامده، احوال سیاسیه وشرائط اجتماعیه‌مزده صلاح نمایان اولمازسه، آسیای صغراده‌كی ممالك متوارثه‌نك‌ده قریباً ضیاعی محقق اولدیغنی روزنامهٔ حرب عنوانلی اثر عاجزانه‌مده خالصانه بر لسان ایله بیان ایتمشدم. او دورك زمامدارانی، خطا آلود طرز اداره‌لرینی تشهیر ایدن كتابك انتشارینی منع ایده‌رك غبار نسیان آلتنده چورومكه محكوم قیلدیلر. بیلمم كه الیوم وقایعك انكشاف ألیمی ومهالكك عینی نسبتده دوامی قارشیسنده داستانلردن، مدحیه‌لردن، خیالپرستلكلردن كندیمزی آله‌رق

بر آزده لدنیات امور و حقایق شئون ایله اشتغاله رغبت کوستره بیله جکمی یز ؟

هر نه حال ایسه آتیاً صبح صادق اوکنده کوزلرینی اشعهٔ حقیقته آچمق ضرورتنده قاله‌جق اولان نسل آتی ، تورك آبا و اجدادینك بلند همتلریله وجوده کلمش اولان قوجه برجهان دولتنك سکز اون سنه ظرفنده عدمه انتقالنی موجب احوال و عوامل فوق‌العاده‌یی اوکرنمك احتیاج اخلاقیسنی انشاءالله حس ایدنجه اوزمان بسط حقایقه خادم وثائق میانده، نقائص ونواقصیله برابر، شو صحیفه‌لری‌ده بولندیرمغی ناچیز برخدمت عد ایتدم .

ومن الله التوفیق

بسم الله الرحمن الرحيم

مدخل

كچيرديكمز جهان حربى ، كسب ايتديكى وسعت و اهميت وانتاج ايلديكى انقلابات و تغيرات اعتباريله جنكيز زمانلرندن برى تاريخده كورلمه‌مش معظمات وقايعدندر . بو حربك احيا ايتديكى ملتلر ، امحا ايلديكى ايمپراطورلقلر، ايجاد قيلديغى حالات وتحولات اجتماعيه والحاصل احداث ايلديكى بالجمله انقلابات، هرتخمين وتصورك فوقنده‌تجلياتدندر. اوميانده، يدى عصرلق هابسبورغ دولت معظمه‌سى ايله قوجه روسيه چارلغى تارماراولدى وبو نلرك انقاضى آره‌سنده اولجه تحت تحكمه آلدقلرى اقوام قديمه‌نك الوان مليه‌سى يكيدن پارلادى .

شرق وغربده تحولات كامله‌يه اوغرايان اسلاولق عالمى اوكنده يكى افقلر آچيلدى .

صوك زمانلرده احتراصات سياسيه‌سى آفاقكير اولان مجارستان دولتى خيلت قديمه‌سنك ، بالا پروازلغنك سيئه‌سنه اوغرايوب حدود مليه‌سنى بيله محافظه ايده‌مدى. رقيبلرى اولان رومانيا وصربيه جسيم برر دولت اولوب يوكسلدى .

آلمانيايه كلنجه : جهان تفوقى خوليالرندن، رؤيالرندن دهشتلى ضربه‌لرله اويانوب حقيقته كوز آچه‌رق كنديني انواع مهالك داخليه

وخارجيه ایچنده بولدی . وحدت ملیه‌سنك محافظه‌سنده بیله مشکلاته دوشـدی . شرق قریبده یونان دولتی، روم‌ایلینك الك مهم اقسـامنه وارث و آطه‌لر دکزینك شمال سواحلنه مالك اوله‌رق سیاسی، عسکری پك بیوك اهمیت کسب ایتدی . عادتا عثمانلیلغی اورته‌دن قالدیروب قدیم بیزانس دولتنی احیایه نامزد اولدی . انواع هجمات و صـدماته رغماً عصرلرجه خادم‌الحرمین‌الشریفین قالمش وحاکم‌البرین والبحرین عنوانني محافظه ایده‌بیلمش اولان سلطنت عثمانیه ، عاقبت پارچه‌لانوب کوچك بر تورك حکومتنه منقلب وبو حال آفاق اسـلامیه‌ده شرق استقلالنه براعت استهلال عد اولنان حکومات عربیه هیولالرینك ترسمنی باعث اولدی .

دیکر طرفده ایسـه ، آنجق آمریقا قدرت وسطوتنك انضمامیله نائل ظفر اوله‌بیلن ائتلاف دولتلرینی اول وآخر سوق وتحریك ایلیان احتراصات وتمایلات استیلاجویانه، جهان حربنك اجرا ایتدیکی تخریبات اوکنده بردرجه‌یه‌قدر دوچار ضعف وتزلزل اوله‌رق بین‌الملل مناسباتك پیش استقبالنده بالنسبه مصلحانه عامللر واحتماللر ترسم ایتمکه باشلادی . کیتدکجه عمق ووسعت کسب ایدن سوسیالیسم اساساتی ایسه سیاسیات واقتصادیات نظریه‌لرینی توازن جویانه انقلاب وادیلرینه سوق ایده‌رك سیاسی امپریالیسم علیهنده جریانلر تولید ایلدی. بو تحولات وانقلابات، اراده وادارهٔ بشر فوقنده برطاقم الجاآت ایله بالضروره ساحهٔ افعاله کلن سلسلهٔ شئوندن بشقه نه‌در ؟

ایشته جلی ویا خفی صورتده مکنوز حکم قدر اولان نیجه اسباب و عواملك سوق وتحریکیله هنوز بالاطراف ارتسـاس ایده‌میان سوائقه

تبعاً كونك برنده دولت عثمانيه، كنديني ناورد جهانه آتيلمش بولدى. او اثناده جهان حربى بتون دهشتيله حكمفرما ايدى .

اوروپاى غربيده اسويچره حدودى ايله مانش دكزى بيننده شعشعه‌لى بر مدنيتك وجوده كتيرديكى آثار بهترين انواع تخريباته اوغرامقده وجهت شرقيه‌ده بحر بالطق ايله رومانيا حدودلرى آره‌سنده اولانجه دهشتيله اجراى تأثيرات ايده‌رك هر بولديغنى قهر وافنا ايتمكده ايدى. بدايتده سرعتله آلمانلره دوغرى ميل ايدن ابرهٔ ظفر، فرانسزلرك برنجى مارن محاربه‌سنده قزاندقلرى موفقيات سايه‌سنده آرتق متوازن بر حال آلمقده ايدى. معهذا موت وخرابى صاچان افواه آتش‌فشانك اقطار جهانى آله‌ولره غرق ايتمك استعدادى كيتدكجه آرتيوردى .

دول مركزيه، خليفهٔ مسلمينك كنديلريله متحد اولمسندن مسرور و مخاصملر متأثر ايديلر؛ معمافيه وقايعك تسلسل طبيعيسنه قانع اولنلر بو حاله تعجب ايتمامشلردر. تاريخ، نقاط نظره كوره، هر مملكتده مختلف طرزلرده يازلمقده‌در . بوندن طولايى توركيه‌نك حربه دخولى حقنده‌كى فكرلرده، مملكتلره وتمايلات سياسيه‌يه كوره تخالف ايدر.

بزه كلنجه: حقيقت حالى تثبيت ايچون تشوشات واقعه‌نك منشأنه طوغرى كيتمليز. وضعيتى ايجه محاكمه ايده‌بيلمك ايچون ١٨٣٢ سنه‌سنه ارجاع نظر ايتمك لازم كليور . او تاريخده سلطان محمود ثانى، مصر واليسى محمد على پاشانك تهديداتنه معروض قالنجه روسيه چارندن استمداد ايتمشدى . ايشته اوصره‌ده حادث اولان منظومهٔ سياسيه‌نك احكامى، كرچه بالآخره فرانقفورت وبرلين معاهده‌لريله خيلى تحولاته اوغرامشسه‌ده، زمانمزه قدر تأثيراتدن خالى قالمامشدر.

پادشاهك استمدادينه پترسبورغده تهالكله اجابت ايدلدى . چار

قره‌دکز بوغازینه بر دونما کوندروب بکقوزه عسکر چیغارتدی. فقط بو حادثه‌نك غرب عالمنده حاصل ایتدیکی تلاش اوزرینه عساکر مخرجه بر آز صکره کیری آلنمش ایسه‌ده روسیه، باب عالی ایله تدافعی بر اتفاق عقدینه موفق اولمش وبو اتفاقه نظراً ذات شاهانه حین حاجتده هرهانکی بر اجنبی دونماسنه قارشی بوغازلری مسدود وبو صورتله قره دکزده‌کی روسیه سواحلنی تعرض خارجیدن مصون بولندیرییور، عین زمانده روسیه دونماسی‌ده بحرسفیده کچه بیلیوردی . بو اتفاقدن درحال خبرداراولان پارس و لوندره قابینه‌لری پك زیاده متأثر اولدیلر؛ لکن پرنس مترنیخك توسطی وچار برنجی نیقولانك بیانات مصلحانه‌سی سایه‌سنده ١٨٣٨ سنه‌سنه قدر صبرایتدیلر. آنجق او سنه ایچنده عساکر عثمانیه‌نك نزیب ده مصرلیلره مغلوبیتی پایتخت عثمانی‌نك یکیدن مخاطره‌یه دوشمسنی انتاج ایتدیکندن، چار برنجی نیقولا وهویغ قابینه‌سی رئیسی لورد پالمرستون ، متفقاً محمد علی پاشایه قارشی تدابیر تضییقیه اتخاذینه قرار ویردیلر وچار، خنکار اسکله‌سی اتفاقنك تجدید ایدیلمیه‌جکنی وعد ایلدی. آوستریا ، پروسیا دخی انکلتره، روسیه‌یه التحاق وتورکیه ایله برابر بو درت دولت ١٣ تموز ١٨٤٠ ده لوندره‌ده بر اتفاق مخمس عقد ایتدیلر. اشبو اتفاقنامه مصروالیسنی صیانت ایدن فرانسه‌یه قارشی برمقابله اولدیغی کبی محمد علی پاشانك تجاوزاتنه‌ده سد چکرك مشارالیهی پادشاهك حقوق حکمرانیسنه مراعاته مجبور قیله‌یور وبو صورتله کرك استانبول کرك چناق‌قلعه بوغازی دول ممضیه‌نك تحت مراقبه‌سنه وضع اولنیور ایدی. فقط فرانسه‌نك رضاداده اوله‌مدیغی بو معاهده، آز بر مدت صکره فسخ ویرینه فرانسه‌نك اشتراکیله ١٨٤١ ده عقد ایدیلن لوندره معاهده‌سی اقامه اولندی . لورد پالمرستون، سیاسی بر شاه

اثری اولان بو معاهده‌نامه ایله ، ۱۸۳۲ ده تورکیه ـ روسیه اتفاقندن متحصل وضعیتی تغییر ایدوب روسلری قره‌دکزه حبس و حین حاجتده اوروپایه کیره بیلمك امکانی غرب دونمالرینه بخش ایتمش وپادشاهی بوغازلرك نکهبانی قیلمش اولیور، وبو صورتله تورکلری روس سیاستیله معارضهٔ دائمه‌ده بولندیرییوردی .

لوندره معاهده‌سندن صکره انکلتره‌یه استناد ایتمکه باشلایان باب عالی اوچنجی ناپولیونك تورکیه‌یه قارشی جمیله‌کارانه حرکت ایتمسندن ناشی فرانسه‌یه‌ده تمایله باشلادی. تورکلرك خصم قدیملری اولان روسلره قارشی قریمده فرانسزلر، انکلیزلر ایله برلکده حرب ایتملری ، اشبو منظومهٔ سیاسیه‌نك تأیید وتتوجی ایدی. روسلرك انهزامنی موجب اولان بو محاربه ۱۸۵٦ ده پارس معاهده‌سنی انتاج ایتدی. بو معاهده خالصانه و بحق تطبیق ایدلمش اولسه‌یدی دولت عثمانیه‌نك ترقی واستقبالنی تأمین ایدردی . لکن اوروپا آفاق سیاسیه‌سی قرارمقده کجیکمه‌دی. تورکیه‌یه پك موافق اولان شو وضعیت، آز مدت صکره علیهنده‌کی روسیه افسادات وتسویلاتنه خادم برحاله کیردی وروسیه‌نك بحر سفیده تجاوزینه قارشی طورمق وظیفه‌سی تك باشنه تورکلره تحمیل ایدلدی. دولت عثمانیه‌نك روس استیلاسنه قارشی نه بیوك فداکارلقلرله اوغراشوب نه قهرمانانه فقط بی فائده غیرتلرده بولندیغنی کیم بیلمز ؟ نه فائده‌که بو فداکارلقلردن ، بو غیرتلردن استفاده ایدن آوروپا، مقابلنده هیچ براثر منت کوسترمدی. وتورکیه یاپدقلرینه قارشی فلاکتدن ، پارچه‌لانمقدن بشقه بر مکافات کورمدی ! حتی کوزلرینی شماله دیکمش اولان باب عالی ، آفریقاده تا فاسدن بحر احمره و خط استوایه قدر ممتد اولان ممالکنك ، بر بر

ألندن چیقدیغنی کوریبور، فقط حال انهدامده بولنان بر استاتوقو وتمامیت ملکیه وعدلریله آوودیلقدن خالی قالمیوردی .

بو قدر واسع سواحل و حدودی ایله عثمانلی ایمپراطورلغنی مدافعه ایتمك کوجدی . اوندن بشقه‌ده غیر متجانس اهالیسنك نصفی مدافعهٔ وطندن مستغنی، حتی وطن علیهنه ساعی ایدی؛ اجانبه بخش امتیاز ایدن عهود عتیقه سایه‌سنده تجارت اونلرك ألنه کچمش وهردرلو حمایهٔ قانونیه‌دن مهجور قالان فعالیت صناعیه ، فلجه اوغرامشدی ؛ اقتصاداً مسابقه ایچون هر درلو سلاحدن محروم وهردرلو مقابله بالمثلی مانع معاهده‌لر یوزندن نامحدود صویغونجیلغه معروض قالان تورك، هر کون دها زیاده فقیر دوشیور، هر کون دها زیاده سفالته دوغری سوروکلنه‌یوردی ؛ حکومت عثمانیه ایسه ، اجانبك بار مطالبی آلتنده ازیلیوردی .

بوندن قرق بش سنه اول آوروپای عثمانینك قسم اعظمنی سلطنت سنیه علیهنه آیاقلاندیران پانسلاویست فساداتی ، بربرینی متعاقب ظهوره کلن قره طاغ ، صربستان روسیه محارباتی ، والـٔ صکره‌ده بو عصری اهل صلیب هجوملرینه موقتاً فاصله چکن برلین معاهده‌سی، آتیاً وقوعه کله‌جك دها ألیم حادثاته برر مبدأ اولدی . آرتق تورکیه‌نك اورته‌دن قالقمسی وقت مرهونه معلق بر مسئله حکمنه کیرمشیدی .

سلطان عبدالحمید ثانی بو نتیجهٔ موحشه‌دن تحفظاً حقلرنده مخادنت پرورده ایتدیکی فرانسزلر ایله عقد پیوند موالات ایچون ۱۸۷۹ ده مراجعتده بولندی. لکن فرانسزلر آلمانلردن اخذثار فکرینه صاپلانمش اولدقلرندن خاقان مشارالیهك تکلیفنه روی قبول کوسترمدیلر؛ زیرا روسیه‌یه تمایله باشلامشلردی .

انكلتره‌ده لورد بيقونسفيلد ، برلين قونغره‌سى اثناسنده توركيه‌يه خيلى ميل كوسترييوردى؛ فقط اونى استخلاف ايدن غلادستون قابينه‌سى عثمانلى ايمپراطورلغى حقنده اميدوامنيت ويره‌جك بر ماهيت ابرازايتميوردى. بو حاللردن مأيوس اولان پادشاه، آلمانيايه عطف انظار ايتدى واستانبول ايله برلين آره‌سنده بر جريان سياسى باشلادى . اوزمانلر آلمانيا ذروهٔ اقباله واصل وبو دولته مقارنت توركيه ايچون فائده‌يى حاصل ايدى . فقط انكشاف فوق‌العاده‌سندن طولايى آلمانيا جهانك انظار غيظ وحسدينى جلب ايديجه توركيه‌نك ده تهلكه‌يه دوشه‌جكى استانبولجه تخمين ايديله‌ميوردى .

برلين معاهده‌سندن صكره برونك ديكر كسب ايدن تشوشات شرقيه، استانبولده بتون معناسيله بيوك بر حكمدار ورجاله احتياج كوستريوردى؛ فقط بونلر بولنه‌مادى . وقايع ده عثمانلى ايمپراطورلغنك سرعتله سقوطنى موجب فلاكتلر توليدايتدى؛ نهايت ايش ١٩٠٨ ده‌كى او معهود ره‌وال ملاقاتنه منجر اولدى. اوزمان توركيه‌ده بر عكس العمل وجوده كله‌رك مشروطيت طرزنده تبلر ايدن انتباه ملى سلطان عبدالحميدك ادارهٔ مستبده‌سنه نهايت ويردى .

مع مافيه استحصال اولنان نتايج، مرض مزمنه دواساز اوله‌ميه‌رق اويله وقايعه باعث اولديكه بونلر بنيهٔ دولتى اساسندن صارصدى . ١٩١١ و ١٩١٢ محاربه‌لرى طرابلس غربك، آطه‌لر دكزينك وروم ايلينك ضياعيله نتيجه‌لندى ؛ بقيهٔ ممالك حقنده‌ده آوروپاجه انواع منويات پرورده ايديله‌رك مناطق نفوذه تقسيمى موضوع بحث اولدى . فقط بو بدخواهلقلر، بو خصومتلر هپ بزم كندى افعالمزك ، كندى سيئاتمزك جزاسى ايدى .

توركيه، كرك اجتماعی، كرك سياسی علی العموم پك غريب وتهلكه‌لی برحالده بولنه‌يوردی. عثمانلی ايمپراطورلغی، اون‌طقوزنجی عصرك نصفنه قدر احتياجات عصريه ايله طابان طابانه‌ضد دوشن اكثر مؤسسات وعنعناتی مكباً محافظه ايتمكده وبغير حق شريعته عطف ايديلن برتنكی نظرله، كهنه اصول واحكام عتيقه خارجنه چيقه‌مامقده ايدی.

حكمدار خلافتپناه ايله باب عالی‌يه كلنجه: عصری اصلاحاته توسل خصوصنده پك محترز واحتياطكار طاورانمق و دائما كروه متعصبينك مخالفتنی كوزتمك ضرورتنده ايديلر. بناءً عليه هرجهتی حسن اداره ايله ايش كورمكده‌كی مشكلات، كركی كبی اصلاحاته مانع اولمقده وبوحال، ترقيپرور رجال عثمانيه ايچون‌ده حقيقته يأس آور بولنمقده ايدی.

اساساً توركيه‌ده بولنان صنوف اهالی باشليجه كويلولرله علما و مأموريندن عبارت اولوب اجتماعی واقتصادی اهميتی حائز ديكر بر صنفك همان همان بولونماماسی، تشكلات اجتماعيه نقطهٔ نظرندن توركيه‌يی ممالك سائره‌يه نسبةً پك دون ونامساعد برموقعده بولنديريوردی.

فی الحقيقه آوروپاده وقتيله زمام اداره، آزچوق عين دين، عين مدنيت ايجاباتنه تابع اصيلزادكان ويا آريستوقراسی صنفنه منسوب رجال الٔنده ايدی. بوكا مماثل تشكيلات اجتماعيه‌دن محروم اولان تورك دار الاسلامی، آوروپا جماعت خرستيانيه‌سنجه دائما يبانجی كورلدی. وقتاكه آوروپاده خلق حكومتلری تأسس ايتدی؛ صنوف متوسطه‌دن محروم اولان توركيه، غربك بوخصوصده‌كی انكشاف وانقلابنی تعقيبه مقتدر اوله‌مادی، انحلال آور عنعنات ايله مخلوط برمطلقيت اداريه‌يه صاپلاندی قالدی.

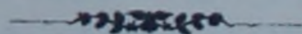
اليوم آوروپاده سرمايه ايله سعی آره‌سنده‌كی اختلافاتدن منبعث

بولنان سوسیالیستلك ، ادارهٔ حکومتده کندینه عائد اولان حقوقی هر یرده طلب و دعوی ایتمکده‌در . عهود عتیقه ایله باغلی وصنعت وثروتدن محروم بولنان تورکیه ، بتون دنیاجه حکمران اولوب بین‌الملل تساندلر ایجاد ایدن احوال وعوامله قارشی پك یبانجی قالمشدر. بنابرین بوتون بو نقایص وتأخراته آوروپالیلر طرفندن کیتدکجه دها ماهرانه چوریلن تجاوز دولابلری وحرص وطمعله آلوده تشبثلرده منضم اولونجه تورکیه کندینی مدافعه‌ده ، برچوق مشکلاته اوغرادی . ایشته بوکبی چاره‌سزلکلر ایچنده‌بولنان دولت عثمانیه غرب عالمنه تمثل ایده‌رك ۱۹۰۸ ده پارلمانته‌ر براصول اداره قبول ایتدی ؛ لکن بو انقلاب‌ده مسعود برنتیجه ویرمدی . طرز اداره وسیاستی بر سلسلهٔ خطیئاتدن عبارت اولان سلطان عبدالحمیدك خفیه‌لك واعتسافلرله مالی اصول سقیمه‌سنه کنج تورکیه‌ده کندینی قاپدیردی . زیرا نهال مشروطیتی امراض‌طفولتدن تخلیص ایچون لازم‌کلن واسطه وزماندن محروم‌اولان کنج‌تورکلر، ادارهٔ مصلحت پولتیقه‌سنه توسل ایدوب ۱۹۱۱دن اعتباراً حربدن حربه آتیلدیلر . ادارهٔ داخلیه‌ده مرکزیت اصولنی قبول وماجرا پرستانه برسیاست تعقیب ایتمکه باشلادیلر . ملیجیلك کوزه‌دن بوکنجلر ، امور خارجیه‌ده دخی ــ داخلی سیاستلرینك مقتضیاتندن اوله‌رق ــ آلمانیایه تمایله مجبور قالدیلر . اوتمایل دولت عثمانیه‌یی حفرهٔ انهدامه سوروکله‌دی . فی‌الحقیقه تورکیه‌نك دول مرکزیه ایله متفقاً جهان حربنه قدر سوروکلنمسی استقلال وحاکمیتنی تهلکه‌یه القا ایتمش وکندیسنی دول معظمه عدادندن چیقارمشدر !..

عثمانلی ایمپراطورلغنك ، اون سکزنجی عصردن اعتباراً اسکی شان وشوکتی برکولکه‌دن عبارت قالمش وسطوت عسکریه‌سنك

سقوطیله بو کولکده کوزدن نهان اولمش ویرینه، کوچلمش، فقط حقیقی برقوت قائم اولمشدرکه اوده : اصل تورکیه ، یعنی آناطولی‌در.

بوسبوتون بشقه برروح رزینه مالك اولان بوفداکار آناطولی ایسه ، فلاکت زمانی ذلت وخشوع ایله سرفرو ایتمکدن بشقه برچارهٔ خلاص تصور ایده‌میان کهنه بیزانسك مقر سلطنتندن قوپان ریاح متفسخه‌یه رغماً عنایت الهیه‌دن امیدینی کسمیه‌رك استیلای اعدایه قارشی اوزوطننی قانیله، جانیله مدافعه ایتدی، جهاد وفدا کاریده ثباتی فریضهٔ حمیت واسلامیت بیله‌رك ملتك طالع معکوسنه مقابل صفوف آهنیننی سپرایتدی . ایشته تورك ملتی دشمن آیاقلری آلتنده تلوثی قصد اولنان خاك پاك وطنی خون مبارکیله تطهیرایتدکدن صکره، نهال طالعنك تمیسنی لایزال برایمان ایله لطف الٓهیدن بکلمکده‌در .

برنجی فصل

استامبول ایله پوتسدام مناسباتی

ایکنجی فریدریق ودولت عثمانیه — سلطنت سنیه‌نك خصماسی ایله پروسیانك مخادنتی — باروت موفلینغ وادرنه مصالحه‌سی — هوهنزوله‌رنلر ایله رومانوفلر بیننده مصاهرت — پروسیا محافظه کارلری و روسیه — قریم محاربه‌سی هنکامنده پوتسدام و پترسبورغ بیننده تساند — کسب سطوت ایدن پروسیایه قارشی حسود روسیه — فرانسز ، روس تمایلاتی — بیسمارقك اصول سیاستی — آلمانیانك اتفاق تهلکه‌سنه معروض بولنمسی — دولت عثمانیه ، احتراصات وتعویضات زمینی — تورکیه ایچون آلمان سیاستنك مهالکی — سلطان عبدالعزیزخانك اوچنجی ناپولیونه معاونت عسکریه تکلیفی — شرقده فرانسه‌نك عنعنوی منافعی — عالی پاشانك مطالعاتی — انکلتره‌نك وضعیتی — تورکیه ایچون فرانقفورت معاهده‌سندن متولد مخاطرات — بیسمارقك همتیله روسلرك بحرسیاهده تکرار دونغما انشاسی — آوستریانك جنوبه تحویل وجهه ایتمسی — بیسمارقك برلین قونغره‌سنده‌کی وضعی — بیسمارق روس سیاستنك بیوك فریدریق دستورلرینه توافقی — شانسلیه‌نك نظرنده تورکیه‌نك عسکرلکجه فائده‌سی .

جالس اورنك خلافت اولان عثمانلی پادشاهی ایله جهان حربی مبادیسنده عقد اتفاق ایتمك ، پانجرمانیستلرك انظار اشتهاسی اوکنده پك واسع، فقط سراب آسا افقلر آچمشدی . واقعا دنیانك هر طرفنه منتشر یوز بیکلرجه اهل اسلامك مادی ، معنوی مظاهرتی ممکن

التأمین اولسه‌یدی ، عسکری و سیاسی میزان ، آلمانیا ایچون البته آغیر باصاردی . جرمن خیالپرستانی میانده برتورك ـ آلمان اتفاقی قدر طبیعی وحال ووقته مناسب برشیٔ اوله‌میه‌جغنی ، زیرا صیقی بر مقارنت آرزوسی بیوك فریدریق زماننده بیله مضمر بولندیغنی سرد ایدنلرده اکسیك دکل ایدی . فی‌الحقیقه یدی سنه محاربه‌سنده ایکنجی فریدریق صیقیشدیران متعدد خصما آره‌سنده تورکلرك ایکی خصم قدیمی ، یعنی آوستریا و روسیه‌ده موجود ایدی . بناءً علیه پروسیا قرالی کرك پادشاهدن، کرك تابعیت‌عثمانیه‌ده بولنان قریم‌خانلغندن استمداده توسل ایتمشدی ؛ لکن فریدریقك دوستی و پرستشکاری اولان اوچنجی پیه‌رك روس تختنه جلوسی پروسیانك وضعیت‌عسکریه وسیاسیه‌سنی قورتارمش وقرال‌ده آرتق سلطنت سنیه ایله اتفاق فکرندن صرف‌نظر ایلشدی . مع‌مافیه برلینده آوستریا علیهنه اولمق اوزره روسیه‌ده داخل اولدیغی حالده دولت عثمانیه ایله براتفاق مثلث عقد ایتمك تصورلری اکسیك دکلدی. چونکه پروسیالیلر غربه قارشی تماميله سربست قالمق ایسته‌یورلردی ؛ آنجق چاریچه ایکنجی قاترینك ممالك عثمانیه حقنده‌کی حرص استیلاجویانه‌سی بویله براتفاقه منافی ایدی . بوندن بشقه ایکنجی فریدریقك لهستان‌مقاسمه‌سنی انتاج‌ایلیان سیاستی تورك منافعی ایله صریح برصورتده تضاد تشکیل ایدییوردی.

ایکنجی فریدریقك خلفی اولان ذکا دوشکونی ایکنجی‌فریدریق ویلهلمك دورسلطنتنده پروسیا ایکنجی واوچنجی‌لهستان مقاسمه‌لرینه اشتراك ایتدی وپترسبورغ ایله حسن مناسباتده بولندی . او زمانکی اختلالجی فرانسه اوزرینه یورومك ایچون تورکلرك دشمن قدیملری اولان آوستریالیلرله برلشدی. آرتق برلین، پترسبورغ، ویانه آره‌سنده‌کی

مناسبات ۱۸۱۳ده ناپولیون علیهنه بر **اتفاق مقدس** عقد ایدیله‌جك درجه‌ده تبلر ایتمشدی . بو اتفاق ، آندن یکرمی سنه صکره ـ افکار حرارانه‌و اختلالکارانه‌یه قارشی مقاومت ایتمك اوزره ـ تجدید اولنورکن دولت عثمانیه له ومجار ملتجیلرینی مردانه حمایه وعالم مدنیته قارشی ابراز عدالت ایدییوردی. صکره‌لری ، یعنی ۱۸۷۲ده بیسمارق ، منافع عثمانیه‌یی مخل اوله‌جق صورتده بالقانلرده‌کی روس وآوستریا اختلافاتی تألیف ایچون ، برنجی ویلهلمك توسطیله ، او اسکی **اتفاق مقدس**ـه مماثل یکی بر اتفاق عقد ایتمك مجبوریتنده بولندی. برلین ایله پترسبورغ بیننده‌کی عنعنوی روابطه ، آلمانیا شانسلیه‌سنك ۱۷ شباط ۱۸۷۹ده ـ غره‌نج بوتن Grenz boten غزته‌سنه درج ایدیله‌جك بر مقاله‌دن طولایی کندی قلمیله موسیو بوش Busch ه یازدیغی بر کاغدده : ۱۸۲۸ده روسلری تورکلره قارشی اولان حربلرنده مشکلاتدن قورتارمق ایچون ـ مثلا موفلینغ Müffling ی کوندرمك کبی ـ واقع اولان خدماتمز معلومدر . » دییوب او حرب اثناسنده ادرنه‌یه قدر ایلریلمك جرأتنده بولنان مارشال دی‌بیچ Diebiteh قوماندا‌سنده‌کی ضعیف روس اردوسنك وضعیت مهلکه‌سنه اشارت ایتمشدی. اوزمان عدداً فائق اردولرمز آره‌سنده قالوب بیتاب ومهماتسز بولنان روسلر، اکر استانبولده‌کی پروسیا سفیری بارون موفلینغك مداخله‌سی اولماسه‌یدی انهزامه اوغرامق تهلکه‌سنده ایدیلر. سفیرك معاونتی سایه‌سنده روسلر ضعفلرینی ستره موفق اوله‌رق ۱۸۲۹ده غالبانه دینه‌جك بر مصالحه‌یله عقد ایتدیلر . غریبدرکه بوندن طولایی کندیسنی پروسیایه منتدار

فرض ایدن سلطان محمود ثانی پروسیادن عسکری معلملر جلبی ایچون اوچنجی فریدریق ویلهلمه مراجعتده بولنمشدر . (١)

خاقان مشارالیه کبی حفیدی عبدالحمید ثانی‌ده بیسمارقك برلین قونغره‌سنده خیرخواهانه توسطده بولندیغی ذهابنه دوشمش وبوذهاب باطل اردوسنك تنسیقی ایچون کندیسنی برنجی ویلهلمدن آلمان ضابطانی ایستمکه سوق ایتمشدر . اونوتمیه‌لم که چار برنجی نیقولا ١٨٢٨ ده پروسیانك عرض ایتدیکی خدمت برکزیده‌یه مقابل قائن پدری اوچنجی فریدریق ویلهلمه ادرنه‌نك آناختارلرینی کوندرمشدی . بو آناختارلر ، الیوم برلین عسکری موزه‌سنك تزییناتی جمله‌سندندر .

ایشته بردیکر محارب شهیرك ، یعنی اسوج قرالی دمیرباش شارلك وقتیله یاپدیغی کبی بیوك فریدریقك موقت برمجبوریته تبعاً عثمانلیلردن استمدادده بولنمسی کیفیتی استثنا ایدیلنجه پروسیانك وضعیت وعلاقه‌سی کندینی تورکیه‌نك دشمنلری اولان روسیه وآوستریا طرفنه سوق ایتدیکی کوریلور .

رومانوفلرك منشائندن وآلمانلرله اولان قرابتلرندن اوزون اوزادی‌یه بحث ایتمکه لزوم یوق . یالکز شونی بیلملی که چار برنجی نیقولانك زوجه‌سی برنجی ویلهلمك همشیره‌سی اولدیغندن یاقین وقتلره قدر پترسبورغ وبرلین سرای حکمداریلرینك مناسباتنه بوصهریتك پك بیوك برتأثیری اولمشدی . ذاتاً برلینده زمام اداره محافظه‌کارلر النده بولندقجه ترجیحاً روس سیاستنه توسل ایدیلیوردی . زیرا بوفرقه چار حکومت مطلقه‌سنی غربك

(١) پروسیا قرالنك ـ چاردن بعدالاستمزاج ـ کوندردیکی ضابطان میاننده مارشال مولتکه دخی بولنیوردی .

احرارانه واختلالجويانه تمايلاتنه قارشى بر سد قوى عد ايدردى . بوجهتله كرك قريم محاربه‌سى هنكامنده ، كرك او محاربه‌يى انتاج ايدن وقايع اثناسنده برلين ، هپ پترسبورغه منجذب بولنمشدى . دردنجى فريدريق ويلهلمك باش وكيلى مانتوفل Manteufel مسائل عثمانيه‌ده پروسيانك هيچ علاقه‌سى بولنمديغنى سويلردى. ديكر آلمان حكومتلرى‌ده تماميله بيكانه ايديلر .

معهذا فرانقفورت معاهده‌سى برلين ايله پترسبورغ آره‌سنده‌كى مناسبات وداديه‌يى كوشتمك اوزره ايدى . پروسيانك دانيمارقه‌يه وآوستريايه‌قارشى احراز ايلديكى غلبات سايه‌سنده سرعتله تعاليسى روسيه‌نك انظار حسدينى جلب ايتديكى برصره‌ده ١٨٧٠-٧١ محاربه‌سى ظهوره كلدى كه او محاربه‌ده اوچنجى ناپوليونك مغلوبيتى هوهنزولرن خاندانينك زير سطوتنده آلمان وحدتنك حصولنى انتاج ايلدى. بوكيفيت، كنديني اك برنجى دولت عد ايدن روسيه‌نك غرور وحشمتنه پك كران كلدى . چونكه رومانوفلرك هوهنزولرنلره قارشى پرورده ايتدكلرى مخادنت، روس چارينه سرفرو ايتمه‌لريله مشروط ايدى . (١)

سراى محافلنده وپانسلاويست محيطنده خيلى منتشر بولنان فرانسز لسان وعرفانى ، روسيه‌ده فرانسه‌يه تمايلات پرورده ايديلمسنه سبب اوليوردى . مغلوبيتلرندن متولد فلاكتلر طولاييسيله بوميل ومخادنتك تجدد وتأيدندن فرانسزلر، آلمانيايى قوشاتمق ايچون وضعيتى غايت مساعد بولنان چار دولتيله تأسيس مقارنت خصوصنده استفاده ايتديلر .

---

(١) « برنجى نيقولا، پروسيايى روسيه‌نك پيكى اولمق اوزره ضعيف حالده كورمك ايستردى . » (فون ياغوودن مترجم Ursachen u. ansbauch des Welktieges صحيفه ١٢ . برلين ١٩١٩)

وقایعی اولدن کوروب شئونی موافق بر مجرایه سوق ایلمکده پك ماهر اولان بیسمارق بو مقارنت تهلکه‌سنی منعه وقف نفس ایده‌رك اغبرارندن چکندیکی روسیه‌یه قارشی رضاجویانه برمسلك تعقیب ایدردی. بوده باشلیجه شرقه عائد خصوصاتده تورکیه علیهنده‌کی مسقوف منویاتنه مماشات مسلکندن غیری برشی دکلدی .

ایشته فرانسه‌یی حال تجردده بولندیرمق بیسمارقك الك بویوك غایه‌سی اولدیغندن روسیه‌یی اوقشامق وقابل اولدیغی درجه‌ده روس منافعنی، آوستریا وانکلتره منافعی ایله تألیفه چالیشه‌رق بو ایکی دولتی‌ده آلمانیایه بند ایتمك ، بیسمارق سیاستنك محرکی ومداری ایدی .

آتی‌یی هر خصوصده دور بینانه کوره‌ن بیسمارق ، ایتالیا ایله‌ده مقارنت حصولنه وبناءً علیه، آوستریا علیهنده ایتالیاده پرورده ایدیلن ایرره‌دانتیزم irredentisme یعنی آوستریا ایتالیانلرینك استخلاصی خصوصنده‌کی امللرك تخفیف وازاله‌سنه‌ده چالیشیوردی . تورکیه‌یه کلنجه : عندنده بو مملکت ، بر زمین تعویضدن عبارت ایدی .

پروسیانك زیر سطوت وتفوقنده مؤسس وبردوام اولان آلمانیا ایمپراطورلغی، طالع پیشنده خطرناك یوللره صاپمقده تهالك کوسترمش اولسه‌یدی ، درحال علیهنده وقوعه کله‌جك اتفاقلردن طولایی تهلکه‌لره معروض بولنه‌جغندن تماميله کسب قوت ورصانت ایتمه‌دن اول بو کنج ایمپراطورلق ایچون اوکبی تهلکه‌لری برطرف ایتمك ایلك آلمان شانسلیه‌سنك اس الاساس سیاستی ایدی . بو سیاست ، سفینهٔ دولتی نه شرقده، نه‌ده غربده قایایه چارپدیرمامقدن وتهلکه کوز اوکنده طورورکن ، سمت بعیده مدنظر ایتمه‌مکدن عبارت اولوب بیسمارق بونی یوکسك کیاستیله تطبیق ایتدی ولزوم کوردیکی وقت تهلکه‌لی اورتاقلرینه ممالك عثمانیه‌دن

بول کیسه‌دن حصه‌لر کوسترمکده تردد ایتمدی . بوصورتله فرانسه‌یی آووتوب اخذ ثار فکرندن‌واز کچیرمك وایتالیا منافعیله چارپیشدیرمق ایچون فرانسزلری سلطنت عثمانیه‌نك برایالت ممتازه‌سی اولان تونس حقنده‌کی منویاتنده تشجیع قیلدی . بواغفالکار معامله برآز صوکره بحر سفید موازنه‌سنه‌کلی مقیاسده تأثیرایتمکله بویوك انقلاباته بادی اولوب بالآخره مصرك انکلیزلر طرفندن اشغالنی استلزام ایتمش وایتالیانلرك طرابلس غرب حقنده‌کی احتراصلرینك تشددینی موجب اولمشدر . بیسمارقك بوسیاستی دولت‌علیه‌نك انقسام واضمحلال تحملرینی صاچمقده ایدی . سینیور قریسپی‌نك خاطراتنده ، عثمانلی طوپراقلرندن دوستلرینه پیشکشلر چکمك خصوصنده بیسمارقك سماحتنه دائر برلشقه نمونه‌ده کوریلورکه اوده ایتالیا باش وکیلنك ایرره‌دانتا امللرینی تسکین ایچون کندیسنه ١٨٧٧ ده‌تعویضاً آرناوودلغی تکلیف ایتمش اولماسیدر. لکن اواثناده آرناوودلق قریسپی‌یی تطمینه کافی کلمه‌یوردی .

یالکز عسکری تدبیرلر وناقص سیاستلر ایله مدافعه‌سی مستحیل اولان‌ممالك‌عثمانیه ایسه‌اوصیره‌ده‌اودرجه واسع وطاغنیق‌واحتوا ایتدیکی اقوام‌وعناصر اوقدر متخالف ومتباین‌ایدی‌که حدودلرینك محافظه‌سی ووحدت‌ملیه‌نك تأسیسی عدیم‌الامکان دینه‌جك برحالده‌ایدی.بوندن باشقه دین ومدنیت‌جهتیله اوروپایه بوس‌بتون‌یبانجی بولنان‌دولت‌علیه، قطعات ثلثه‌ده مالك اولدیغی اشتها آور منابعیله متمادیاً خرستیان دولتلرینك احتراصاتنی‌جلب ایتمکده وآنجق بونلرك رقابتندن متحصل موازنهٔ قوا سایه‌سنده تأمین موجودیت ایلمکده ایدی . ایلك زمانلرنده شرق ایشلرینه علاقه دارلقدن اجتناب ایدن بیسمارق آلمانیاسی، موقعنی‌تحکیم ایچون بورقابتلردن استفاده فرصتلری آرامایه قویولدی. آلمانیا دولت

جدیده‌سنی شرق ایشلرینه قاریشدیره‌رق بواسترقاباتی آلمانیایه‌ده تشمیل ایدن ، ایمپراطور ایکنجی ویلهلم اولدی . جرمانیزم مسئله‌سی شرق دعواسیله کرفت اولمغه باشلادیغندن وضعیت باب‌عالی ایچون غریب بر صورتده مشوشیت اکتساب ایلدکله آلمانیا تورکیا ایچون حقیقی بر تهلکه عرض ایتمکده ایدی .

فی‌الواقع اوروپاجه آلمان نفوذینک شرقده انتشارینی منع ایتمک وبو نفوذک عواقب مهلکه‌سنی تحدید ایتمک لزومی حاصل اولدی . حتی سلطنت عثمانیه‌نک مقدراتنی ایدیٔ تصرفده بولوندیران دولتلر نهایت مقاسمه‌سنی بیله دوشونمکه باشلادیلر . بناءً علیه شرقده آلمانیانک متعدی سیاستی دولت عثمانیه‌نک انحلالنه بادی اوله‌بیله‌جک برماهیت آلدی. بو حال ، ادواردریولت Edouard Driault لک « فرانسه‌نک عنعنات سیاسیه‌سی وصلح شرائطی » نام اثرنده ایضاح ایدلمش ومصرک وقتیله انکلتره طرفندن الحاقنه وایتالیانلرکده طرابلس غربه تجاوزینه فرانسه‌نک موافقتی، آنجق بر کون اولوب فرانقفورت معاهده‌سنی فسخ ایتدیره‌بیلمک فکرینه مستند بولندیغی اثبات اولنمشدر . فرانسه ایله انکلتره‌نک پانسلاویست پولتیقه‌سنه قارشی - روسلرک استانبول حقنده‌کی امللرینه موافقت ایدنجه‌یه‌قدر - مماشاة کوسترملری‌ده، مؤلف مومی‌الیهه کوره، آلمانیانک جنوبه طوغری اقتصادی وسیاسی انکشافنه مانع اولمق مقصدیله وقوعبولمشدر .

١٨٧٠ ده‌کی فرانسز - آلمان محاربه‌سی باشلادیغی وقت جنتمکان عبدالعزیزخان - آتیاً ممالک محروسه اوزرینه یاغه‌جق اولان باران بلایی کشف ایدرجه‌سنه - اوروپا موازنه‌سنک عامل اساسیسی عد ایلدیکی فرانسه‌نک دونکلکرینه رغماً اوچنجی ناپولیونه معاونت تکلیفنده

بولونمشدی. سرکۀ عمومینك کشادی مناسبتیله پارسه سیاحت ایدوب قوبلانس طریقیله عودت ایلیان خاقان مشارالیه پروسیا اردوسنده مشاهده ایتدیکی انتظام فوق العادهیه حیران قالمشدی . بنابرین اوچنجی ناپولیونك مغلوب اولمسندن اندیشه ایدهرك تلغرافله اتفاق ومعاونتنی تکلیف وهمان بر اردو جمع واعزام ایدهجکنی اشعار ایلیوب اناطول سواحلندهکی عساکر ردیفهیی تحشیده باشلاتمشدی . فقط پادشاهك بونیتی قوهدن فعله چیقمهدن، فرانسز اردولری هزیمته اوغرادی وفرانسه ایمپراطورلغنه مدفن اولان سهدان Sédan اسارتی وقوعه کلدی . ایشته ۱۸۵٦ سنهسنده پارس معاهدهسنك تنظیمنده عامل اولان فکری تمامیله قلع ایدن بوکیفیت اولدی . وآلمانیانك مظفریاتی چار اردولرینه استانبول یولنی آچدیردی .

فرانسهنك شرق سیاستی اختلال کبیردن اعتباراً مهم تغیراته اوغرامشدر. حکومت مذکوره سلطنت سنیه ایلهمناسباتنده علی الاکثر ایکی مختلف یول تعقیب ایدییوردی. بری دولت علیهنك آفریقاوسوریهدهکی ایالاتنه ، دیکری اقسام متباقیهسنه عائد اولوب منافع عثمانیهیه دائما منافی ایدی .

اون طقوزنجی عصر اواسطنه طوغری فرانسهنك مصرده نفوذی صوك درجهیه وارمش وجبل لبنان ایله سوریهده زیرحکمنه کیرمکه محکوم بررادهیه کلمشدی . بوقطعاتك شمالده قدیماً لاتین مدنیتنه مهد انکشاف اولان نظر ربا آطهلردکزی سواحلیله جزائری وشاعر ضربرك داستان سرا اولدیغی وقایع قهرمانهیه صحنۀ ظهور اولان شهور وقصباتیده، اوزمانك شعرپرست ومفتون خیالات فرانسهسی اوزرنده فسونکار تأثیردن خالی قالمایوردی .

ایشته اوچنجی ناپولیونك تخت ایمپراطوری‌یه جلوسیله ـ بدایتی اهل صلیب دورینه قدر واروب الكصوك صفحاتنی بوناپارط اردوسنك نیل وادیسنده و سوریه‌ده‌كی حركات فتوحاتجویانه‌سی تشكیل ایدن ـ شرق سیاستی عنعناتی یكیدن جانلاندی .

آلبر واندال AlpertVendal ، قدیم فرانسه‌نك شرقده‌كی عنعنوی علاقه و منافعنی شوصورتله تلخیص ایتمشدر ؛ « فرانسه، باب‌عالی ایله اولان مناسباتی سایه‌سنده، اردوی‌عثمانی‌یی خصماسنك هجوملرینه قارشی استعمال ایده‌بیلیردی ؛ تورکیه ده متمكن قتولیكلره تأمین ایتدیكی حمایه ، خرستیانلق عالمنده كندیسنی یوكسلتیردی . مناسبات تجاریه‌سی ایسه كندی رفاهنی مؤمن اسبابدن معدود ایدی . »

بو حقایقی تقدیر ایدن برنجی ناپولیون ، سلطان سلیم ایله تأسیس ایتدیكی حسن مناسبات سایه‌سنده تورك اردولرینی ۱۸۰٦ ده محارب بولندیغی روسلره قارشی حركت ایتدیرمكه موفق اولمشدی . یارم‌عصر صوكره‌اوچنجی‌ناپولیونك سقوطنی‌تسریع‌ایدن احوال فجیعه‌وقوعه‌كلمه ایدی ، آلمانیایه قارشو فرانسه یئه ، تورکیه‌نك برنجی فرانسوادن بری بلاعوض‌ابراز ایتدیكی معاونت‌عسكریه‌دن استفاده ایده‌بیله‌جك ایدی.

اوچنجی ناپولیون ، ممالك عثمانیه‌ده متمكن قتولیكلرك حمایه‌سنی فرانسه‌یه بخش ایدن معاهدات عتیقه‌دن بالاستفاده شرقده خرستیانلق عالمنده‌كی نفوذینی اعلایه چالیشدی . بوندن طولایی ، اورتودوقس كلیساسنك مغرور حامیسی برنجی نیقولا ایله آره‌لرنده حاصل اولان غیض و برودت ، قریمده بوی اولچوشمه‌لرینه سببیت ویردی .

والحاصل‌ایكنجی‌فرانسه‌ایمپراطورلغی‌وقتیله‌برویلنوو Villeneuve ك

بر بونه‌وال Boneval ك ملهم اولدقلری سیاسته توسل ایده‌رك قاردینال فلوری Fleury نك :

« دولت عثمانیه‌نك حدودلرینی محافظه کیفیتی فرانسه پولتیقه‌سنك غایه‌سیدر. » دییه توصیف ایتدیکی اساساته رجوع ایتمك ایسته‌مش ایدی. ١٧٧١ ده اون بشنجی لوئینك ضابطانندن بارون طوط tott ، الفینستون Elphinston ك قوماندا ایتدیکی یونان عصاتی دونماسنه قارشی چناق قلعه‌یی مدافعه ایدرکن ینه بو پولتیقه‌یه توفیق حرکت ایلیور و ١٨٠٧ ده انکلیز دونماسی استانبولی تهدید ایچون چناق قلعه بوغازینی کچنجه جنرال سباستیانی Sebastiani نك پایتختك مدافعه‌سی استحضاراتنه اشتراکی‌ده ینه عینی مقصده خادم بولنیوردی .

اوچنجی ناپولیونك شرق سیاستی انکلتره‌جه استرقابی موجب اولدیغندن بینلرنده ، فرانسز شرق سیاستنه پیرو اولمق مجبوریتیله ، استانبوله قارشو برنفوذ مجادله‌سی باشلادی وانکلیزلرك ١٨٥٤ ده قریم محاربه‌سنه اشتراك ایتملرینی موجب اولدی .

سنین وفیره‌دن بری موجودیتی بونوع استرقاباتدن متولد موازنه‌یه مدیون اولان سلطنت سنیه‌نك پولتیقه‌جه اك پارلاق دوری بودوردر. ایکنجی ایمپراطورلق اثناسنده پارس دخی بو موازنه‌نك مرکز ثقلتی بولنیوردی ؛ فقط بو دور مذهب چوق سورمدی . صدر مشهور عالی پاشا ١٨٦٦ تاریخنده سلطان عبدالعزیز خانه تقدیم ایلدیکی بر لایحه‌ده ، ٣ شعبان ١٢٨٤ تاریخیله یازارکه : « ..... پارس معاهده‌سنك امضاسی قورومقسزین ایمپراطور ناپولیون ایتالیاده آوستریا نفوذینی بیترمك قصدیله اتخاذ ایده‌جکی مسلکه روسیه دولتی مخالف و آوستریالویه معین بولمامق ایچون معاهدهٔ منعقده‌دن فدا کارلق ایتمکه

و بزم ضررمزی وروسیه لونك فائده‌سنی موجب اوله‌جق یوللره کیتمکه و کویا هیچ تعهدلری یوق کبی هر ایشیمزه مداخله‌یی خصوصیله مملکتین و صربستان و سوریه و کرید مسئله‌لرنده دائما اضرارمزی التزام ایلمکه باشلادی و برده « هرقوم ایستدیکی حکمدار و حکومتی انتخاب واختیار ایتمك اقتضا ایدر وبر قومه ایستمدیکی برقوم اجنبینك جبراً اجرای حکومته حقی اوله‌مز.» اصول فساد شمولنی دخی درپیش ایدوب بالعموم اقوام مختلفه‌نك باخصوص بزم خرستیانلرك اذهاننی کلیاً تخدیش و تشویش ایتدی ..... »

اوچنجی ناپولیون سیاستندن فرانسه جمهوریتنه توارث ایلیان مسلك‌ده عینی زمینده ایدی . آلمانیایه قارشو اخذثار حسلریله کوزلری قارارمش اولان جمهوریت ، فدا کارلقلرله استرداد ایلیه‌جکی آلساس - لوره‌ن مسئله‌سنی هردوشونجه‌نك فوقنده طوتدی .

اون سکزنجی عصرك اواخرندن اعتباراً بوغازلر مسئله‌سی ، و اوزاقدن ویا یقیندن هندستان یولنه تعلق ایدن بالجمله مسائل ، انکلتره‌ده شدتلی بر علاقه اویاندیرمشدی . وهند یولی اوزرنده بولنان ممالك بعیده‌یه او زمانلر وضع‌ید ایده‌میان انکلتره ، بو قطعه‌لرك عثمانلی حاکمیتنده قالماسنی اهون شر عد ایدییوردی . مع‌هذا انکلیز شرق پولتیقه‌سی احوال عمومیه‌یه تبعاً اهمالکار وحتی متلون اولمقدنده خالی قالمدی . بوندن طولایی عالی پاشا، سالف الذکر لایحه‌سنده یازمشدرکه:

« انکلتره دولتی ایسه برمدتدنبری هرطرف حقنده جاری اولان پولتیقه‌سنی تبدیل برله تجارت ومنافعنه طوغریدن طوغری‌یه تأثیری اولمیان مصالحده اصول بیقیدی وبیطرفی طریقنه کیرمکله ونظامات داخلیه‌سی سربست اساس اوزرینه مبنی اولدیغندن سالف الذکر قومیت

اصولنه مخالفت ایده‌مامکله کندیسندن جزؤی وکلی معاونت امیدی برطرف اولدی . »

عالی پاشانك بو شکایاتنی موجب اولان عوامله دائر بر فکر صریح حاصل ایتمك ایچون پرنس بیسمارقك خاطراتنه مراجعت ایده‌لم . (١) بیسمارق انکلتره‌یه متمایل بولندیغنه وانکلتره ایله مناسبات ودادیه‌یه پك زیاده اهمیت ویردیکنه دائر کندیسنه عطف اولنان مسلکی تصدیق ایله برابر انکلتره محادثتنك ـ صیقجه وقوعه‌کلان تبدل وکلادن طولایی ـ بردوام اوله‌مدیغنی بیان ایدر ودیرکه : « هردولت معظمه‌نك سیاستی، حادثات ومنافع الجاسیله تحولاته اوغرار ؛ فقط بونك خارجنده‌اوله‌رق انکلیز ملتی هر بش سنه‌ده بر ، کرك عوام قماره‌سنجه وکرك هیئت نظارجه ظهور یافته اولان تحولات موقوته‌یه معروضدر . »

عالی پاشا ، سلطان عبدالعزیز مرحومه تقدیم ایتدیکی بر دیکر لایحه‌ده یازارکه :

« فرانسه دولتی دخی پروسیه‌لیلرك دفعةً ملك وقوتجه کسب وسعت ایلمش اوملرندن طولایی دوشدیکی تلاشك اثری اولمق اوزره یا روسیه‌لری پروسیه‌لیلر ایله اتحاددن منع ایلمك ویاخود ممکن اوله‌بیلورسه کندو طرفنه جلب ایچون روسیه دولتنه میل ومماشات کوسترمکه باشلادیغندن . . . . » ایشته بو سطرلردن‌ده مستبان اولدیغی اوزره پروسیالیلرك ١٨٦٤ و٦٦ محاربه‌لریله اکتساب ایتدکلری سطوت واهمیت، قریم محاربه‌سی اثناسنده موقتاً وعوارض طولاییسیله روسیه ایله مجادله‌ده بولنمش اولان اوچنجی ناپولیونه ، روسیه‌نك فرانسه ایچون قیمت دائمه‌سنی خاطرلتمقدن خالی قالمدی ، وتیلزیت معاهده‌سندن صکره عم

(١) اوچنجی جلد خاطرات صحیفه ٢٨٥ (انکلیزجه نسخه‌دن)

محتشمی روسلرله نصل عقد اتفاقه راغب اولدیسه کندی‌ده عینی سیاسته سالك اولدی .

ایشته صوك دور سلطنتده روسلری آوستریا ویا پروسیایه مظاهرتدن منع ایچون پترسبورغه قارشی مماشات پولتیقه‌سی تعقیب ایتمك ضرورتنده بولنان اوچنجی ناپولیونك بیله موازنهٔ دولیه‌ده شاید تورکیه لهنده آز چوق بر قوت تشکیل ایده‌بیلمسی امکانی قالدیسه اوده سه‌دان وقعه‌سیله افول ایدوب کیتمشدر .

هرحالده کرك عالی پاشانك کرك بیسمارقك سوزلرندن بوذواتك، مسعود دوره‌لرك رجال سیاسیسنه مخصوص فکرلر پرورده ایده‌رك، سیاسیاتده مخادنتکار مناسباتك ابدیتنی کوره‌نلردن اولدقلری آکلاشیلور.

اون طقوزنجی عصرك نصف اخیرنده تحدث ایدن عسکری وسیاسی وقایعله اوروپاده حصوله کلان تحولات ، انکلتره‌نك تورکیه‌یه قارشی سیاستنه‌ده یکی جریانلر ویرمشدی . فرانقفورت معاهده‌سی عثمانلی ایمپراطورلغی ایچون بونامساعد تبدلاته باعث اولان اسبابك باشلیجه‌لرندن ایدی. بومعاهده، بر آلمان وحدتی احداث واوروپانك اورته‌سنده عظیم برجرمن کتله‌سی ایجاد ایتمك صورتیله یکی بروضعیت احداث ایدوب پارس‌ده طوغان موازنه‌یی آلت اوست ایلیوردی. بوندن الك اول مستفید اولان روسیه اولدی : زیرا قره دکزده دونما بولندیرمقدن منع ایدلمش اولان روسیه ایچون بیسمارق، بوممنوعیتی درحال الغایه تشبث ایدییوردی. مشارالیه دوستلرندن برینه یازدیغی برمکتوبده دیمشدرکه: «بزروسلره بحرسیاهده سربستی تأمین ایتدك . بز اولمسه ایدك، اونلر بوسربستی‌یی نه فرانسزلردن ، نه‌ده انکلیزلردن قوپاره بیلیرلردی .» [١] تورکیه

[١] موسیو بوش Tagebuch blötter, M. Busch صحیفه ٥٥٣ جلد ٢ لایپسیغ ١٨٩٩ (ترجمه)

حقنده ، آلمانیا ایمپراطورلغنك وجود بولمسندن منبعث پك مهم بر نتیجه ده آوستریا پولیتقه‌سنك بالقانلره طوغری قطعی بر صورتده تحویل وجهه ایتمسی اولمشدر . تورکلر ایچون فلاکت آور اولان ۱۸۷٦-۷۸ محاربه‌سنك برمقدمه‌سی اولوب راغشتادده عقد ایدیلان روس ـ آوستریا مقاوله‌سی بو پولیتقه‌نك مقتضیاتندندر .

اوزمانلر برلین سیاستی، ۱۸۷۰-۷۱ ده‌کی خیرخواهانه بیطرفلغی اونوتولمامش اولان ، روسیه‌یه قارشی غایت رضاجویانه ایدی ؛ نته‌کیم برلین قونغره‌سی منعقد اولنجه بیسمارق ، هابسبورغلرك وانکلتره‌نك منافعی مساعد اولدیغی مرتبه ده روسیه چارینك منفعتنی محافظه‌یه غیرت ایتمشدی .

قونغره‌نك انعقادندن اقدم رایخشتاغ ده جریان ایدن مذاکرات اثناسنده بیسمارق ، شرقده آلمانیانك هیچ برقصد سیاسیسی اولمدیغنی وآلمانیانك ایشده طوغریدن طوغری یه علاقه‌دار اولان دوست دولتلرك منافعنی تألیفه حصر مساعی ایده‌جکنی بیان و آلمانیانك بو وادیده روسیه پولیتقه‌سنی اخلالدن توقی ایتمسی لازم کلدیکنی علاوه ایدییور ایدی . ذاتاً بیسمارق ، عثمانلی ـ روس محاربه‌سنك ظهورندن اول ده دولت عثمانیه علیهنده‌کی روس منویاتنك مروجی بولندی . معهود برلین مه‌موراندومی ایله دولت عثمانیه‌یی بوسنه ـ هرسك مسئله‌سنده کندی حاکمیت و امنیتی ایله غیر قابل تألیف شرائطی قبوله اجبار ایتمك ایستدیکی زمان آلمانیایی روسیه وآوستریا دولتلرینه تشریك ایدییوردی . بو پولیتقه‌سیله بیسمارق ایکنجی فریدریقك الك صوك سیاسی وصیتنامه‌سنده مندرج افکاره اشتراك ایتدیکنی کوستریوردی . یعنی فریدریقك : « روسیه‌یی، دشمن اولمقدن ایسه دوست ایدنمك

مرجحدر ؛ زیرا روسیه بزه برچوق فنالقلر یاپه‌بیلیر ، حالبوکه بز اونك فنالغنه مقابله‌ده بولنه‌مایز. » مطالعه‌سنی تصویب ایدییوردی.

بیسمارقك « بتون بالقان مسئله‌سی پومرانیالی بر نفرك کمیکلرینه دکمز ! » قول مشهوری ، اونك شرقه دائر اولان سیاستنی اکلادیر و روسیه آلمانیایه قارشی بر وضع تهدیدکار آلمایجه اونك حقنده آلمانیانك اتخاذایده‌جکی مسلك موالاتپرورانه‌یی ایضاح ایلر . مشارالیه ۱۲ تموز ۱۸۸۷ ده‌کی بلغار قاریشقلغی اثناسنده‌ده رایخشتاغده‌کی بیاناتنده آلمانیانك شرق ایشلرندن طولایی روسیه علیهنده هیچ بر وقت حربه قالقیشمیه‌جغنی اعلان ایدییوردی .

بیسمارق، خاطراتنك صوك فصللرنده شرق ایشلرندن بحث ایدرکن غایت متیقظانه حرکت ایدلمسنی وروسیه‌یی انکلتره‌ایله قارشیلاشدیرمق مقصدیله اونك ـ استانبول و بوغازلر داخل اولدیغی حالده ـ جنوبه طوغری ایلرولمسنه قارشی موافقتکارانه برطور اتخاذ اولنمسنی توصیه ایدر . مشارالیه ، ترك خدمتله کوشهٔ انزوایه چکلدیکی زمان کندینك شرق سیاستنی شویولده تلخیص ایدییوردی : « روس قوتنك جنوبه طوغری صارقماسیله بزم منافعمزدیکر دولتلرککندن دها زیاده قابل تألیفدر . » [۱]

روسیه‌نك استانبوله تجاوزی حالنده آلمانیانك آله‌جنی وضعیته واوحالده آوستریا ایله انکلتره‌نك‌ده آلمان مظاهرتنه استناد ایدوب ایده‌میه‌جکلرینه دائر پترسبورغدن استمزاج وقوعی احتمالنی درپیش ایدن بیسمارق دیرکه: « قناعتمجه بویله براستمزاجه ویریله‌جك جواب

---

[۱] جلد ۲ صحیفه ۲۹۹ Gedanken und Erinnerungen

قطعياً منفي اولمليدر . » [١]

اخيراً انتشار ايدن براثرده شومهم سطرلر كوريلور : « برزمانلر بيسمارق ، روسيه‌نك چناق‌قلعه بوغازينه وضع‌يد ايتمسنه يالكز مساعده دكل ، بوني ممكن مرتبه تسهيل ايتمك بيله ايستيوردي . [٢] آلمانيا خارجيه نظارتنك رجال مهمه‌سندن اولان موسيو هولشتاين‌ك برمكتوبندن مستخرج بوفقره‌ايله ١٨٨٧ ده آلمانيا، روسيه آره‌سنده تعاطي ايديلن مقابل تأمينات عهدنامه‌سنه اشارت ايديلمك ايستنمشدر. اشبو عهدنامه ، مقدما ١٨٨١ده عقد و ١٨٨٤ ده تجديد اولنان اوچ ايمپراطورلر اتفاقنك ، پترسبورغ ايله ويانه بيننده ـ بلغارستان وقايعي طولاييسيله ـ تحدث ايدن اختلافدن ناشي ابقا و ادامه‌سنه امكان قالمديغي زمانه مصادفدر. آنف‌البيان ١٨٨٧ عهدنامه‌سي ايجابنجه روسيه وآلمانيا ايمپراطورلري اوچنجي بردولت طرفندن تجاوز وقوعنده ياخود روسيه‌نك شرقه طوغري توسيع ممالك سياستني موقع اجرايه وضعنده بربرلرينه قارشي خيرخواهانه بربيطرفلق وعدنده بولنمشلردر. اشبو عهدنامه‌يه مربوط وغايت محرم برپروتوقول صوك فقرهٔ عهديه‌يي موضحدر . بوپروتوقول شويولده محرردر :

« برنجي ماده — آلمانيا بروجه سابق بلغارستانده منتظم، قانوني برحكومت تشكيلي ضمننده روسيه‌يه مظاهرتده بولنه‌جقدر . وپرنس دوباتنبرغك عودتنه هيچ برصورتله موافقت ايتميه‌جكني وعد ايلر .

« ايكنجي ماده — حشمتلو روسيه ايمپراطوري حضرتلري ، روسيه‌نك منافعني تأميناً قره‌كز مدخلنك مدافعه‌سي وظيفه‌سني

---

[١] جلد ٢ صحيفه ٢٩٩ Gedanken und Erinnerungen

[٢] ١٩٢١ جلد ٣ صحيفه ١٧ Freiherr von Ekardstein. Die Isolurung Deutschlands.

درعهده ایتمك مجبوریتنده بولنور ایسه ذات ایمپراطورینك کندی ممالکنك آناختاری محافظه مقصدیله اتخاذ بیوره‌جغی تدابیر حقنده آلمانیا ، خیرخواهانه بیطرفلغنی و معاونت معنویه و سیاسیه‌سنی وعد ایدر . » [۱]

بوایکی مادهٔ عهدیه ، اوچ ایمپراطورلر معاهدهٔ اتفاقیه‌سنك برنجی ماده‌سنه آزچوق تقابل ایدرکه مذکور برنجی ماده‌ده شویله دینیوردی:

« دول ثلثهٔ عاقده‌دن بری دردنجی بر دولت معظمه ایله حال حربده بولنه‌جق اولورایسه دیگر ایکی دولت عاقده اوكا قارشی خیرخواهانه بیطرفلقده بولنه‌جقلردر واختلاف واقعك محلی برشکله منحصر قالمسنه صرف مساعی ایده‌جکلردر .

« بوشرط ، اوچ دولت عاقده‌دن بریله دولت عثمانیه بیننده محاربه ظهورنده‌دخی تطبیق اولنه‌جقدر. فقط بوتطبیق ، اوچ دولت بیننده حربك نتایجنه دائر دها اولجه ائتلاف حصول بولمش اولمسیله مشروطدر.

« دول ثلثهٔ عاقده‌دن بری دیگر ایکی متفقینك برندن دها مثبت برمعاونت گوره‌بیلدیکی حالده اشبو ماده‌نك قیمت مجبوریه‌سی دولت متفقهٔ ثالثه حقنده بتون قوتیله جاری اوله‌جقدر. » [۲] دیمك که برلین معاهده‌سنك فردای انعقادنده بواوچ دولت معظمه یکی برعثمانلی ـ روسیه محاربه‌سی احتمالنی درپیش ایتمشلر وایکی دولت معظمهٔ مرکزیه‌یی اشغال ایدن شیٔ ، آوستریا ـ مجارستانك بومحاربه‌دن نه‌کبی فوائد استحصال

---

[۱] نورد دویچه الگمانیه چایتونغ غزته‌سنك ۱۲ ایلول ۱۹۱۹ تاریخلی و ۳٤۳ نومرولی نسخه‌سندن جلد ۱ صحیفه ۱۲ Die Polischun Geheimverträge O. U. 1879-1914

[۲] ویانه ۱۹۲۰ دوقتور Pribram طرفندن .

ایده‌جکی قضیه‌سی اولمشدر . فی الواقع سالف الذکر مقاوله‌نامه‌نك ایکنجی ماده‌سی‌ده شویولده‌در :

« ... بربرلری آره‌سنده هیچ بر مباینته محل براقمامق آرزوسنده بولنان اوچ دولت معظمه ، بربرلرینك بالقان شبه جزیره‌سنده‌کی منافع مخصوصه‌لرینی نظر اهمیته‌ده طوتمغی تعهد ایدرلر . اوندن بشقه روم ایلیده‌کی ممالك عثمانیه‌یه عائد استاتوقوده تعدیلات جدیده اجراسنك یکدیکری بیننده موافقت حصولنه منوط بوله‌جغنی‌ده بربرلرینه قارشی وعد ایلرلر .. » [۱]

مع هذا بیسمارقی دساتیر وعنعناته صاپلانمش قالمش عد ایتمك بر خطا اولور . اصغری فدا کارلقله اعظمی فائده استحصال ایتمك و ایلروده کندیسنه خصم اوله‌بیله‌جکلری بوشنه قوتلندیرمکدن چکنمك ، آهنین مزاج شانسلیه‌نك دستور حرکتی ایدی . نته‌کیم کندیسنك ناشر افکاری اولان هامبورکر ناخریختن غزته‌سی ۱۷ کانون اول ۱۸۹۲ تاریخلی نسخه‌سنده شویله دیمشدر : « پرنس ، آلمان سیاستنك روسلرك استانبول حقنده‌کی پلانلرینی ترویج ایدر اولماسنه هیچ بر وقتده راضی دکلدی ؛ لکن روسیه‌یی کندی پلانلرینی تطبیقدن منع ایتمك دخی آلمانیایه عائد دکلدر اعتقادنده بولنیوردی . »

بیسمارقده ، خاطراتنده روسیه‌نك استانبوله وضع ید ایتمسنك انکلتره ایله اولان اختلافی اسبابنی تزیید وانکلتره‌نك‌ده برلینه تقربنی استلزام ایده‌جکنی سرد ایله آلمانیانك لدی الحاجه بیطرف قالمسنك محق اولدیغنی بیان ایتمشدر .

ایشته کوریلیورکه شانسلیه بر جهتدن روس احتراصاتنی اوقشادیغی

---

[۱] جلد ۱ صحیفه ۱۲ - Die Polit . geheim_verts O. U. 1899
Dr. Pribran 1914 ویانه ۱۹۲۰

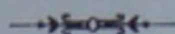
حالده دیکر جهتدن کندیسنجه فائده تأمین ایده بیله‌جك اولان بعض اختلافات دولیه‌نك تجزینی تمنی ایدییوردی. بو تمنی، بوامیدلر ۱۸۸۷ده ـ انکلتره‌نك ایتالیا و آوستریا ایله ائتلافی شکلنده ـ حیز آرای حصول اولمش وبوائتلافك غایه‌سی روسیه‌نك بالقانلرده‌کی دائرهٔ نفوذینی تحدید ایتمك وشرقده‌کی استاتوقویی ایستدیکی کبی تعدیل ایده بیلمه‌سنه مانع اولمق ایدی. آلمانلرجه شرق اتفاقه مثلثی Orientdreil und تعبیر اولنان بوائتلافدن فصل تالیده بحث ایده‌جکز.

شوراسی‌ده شایان قیددرکه ۱۸۸۰ ده سلطان عبدالحمید ثانینك طلبنه بناءً بیسمارق، عثمانلی اردوسنك تنسیق وادارهٔ ملکیه‌سنك اصلاحی ضمننده آلمانیادن ضابطان ومأمورین کوندرمشدی. بیسمارقك بو معامله‌سی، طوشانه قاچ، تازی‌یه طوت دیمکه بکزه‌ر ایسه‌ده شانسلیه ولیعهد فریدریق ویلهلمه ۱۵ تموز ۱۸۸۰ تاریخیله کوندردیکی برمکتوبده آلمان ضابطانیله آلمان مأمورلرینك درسعادته اعزامنی شوصورتله تفسیر ایدییور: « روسیه‌ده‌کی ملیتپرورلرایله پانسلاویستلر وآلمانیا علیهدارلری بزه هجوم ایدنجه دولت عثمانیه‌نك بقاسنه وقیمت عسکریه‌سنه لاقید بولنه‌میز. تورکلر بزم ایچون هیچ برزمان تهلکه‌لی اوله‌مز، فقط بعض احوال اوله‌بیلیرکه اونلرك دشمنلری بزم‌ده دشمنمز کسیله‌بیلیر. » [۱]

بیسمارقك بوفکری عبدالحمید تورکیه‌سی حقنده بعدبعد تبدله اوغرادیغی اکلاشیلیور. فی‌الحقیقه ایکنجی ویلهلم، خاطراتنك باشنده شانسلیه‌نك نظرنده تورکیه نامنده بر قوتك موجود اولمدیغی بسط

[۱] پرنس هوهنلوهه خاطراتی جلد ۲، صحیفه ۳۰۲ Dei teurirdig peitin

ایتمکده‌در . فقط هر نه صورتله محاکمه ایدیلورسه ایدلسون شبهه یوق که ضعیف برتورکیه، بیسمارق سیاستنک دائما بربازیچه‌سی واوسیاستک قربانی اولمغه محکوم ایدی .

فصل ثانی

باب عالینك سیاستی

تورك ـ آلمان مقارنتی روسیه‌نك مطمح نظری – سلطان عبدالحمیدك فرانسه ایله مقارنت ایچون بی‌سود مساعیسی — برلین معاهده‌سندن صکره فرانسه‌نك شرقده‌كی سیاستی — احتراصپرور آوستریا — رایخشتاد ائتلافی — تورکیه‌یه‌قارشی انکلتره‌نك علاقهٔ نسبیه‌سی — استانبول مسئله‌سی — بیقونسفیلدك اطرادسزلغی — پیت Pitt ك احداث ایتدیكی سیاست شرقیه — داوید اورقارد David Urquard — هوویغلرك تورك علیهدارلغی — تورکلرك انکلیز محبلكی — سلطان عبدالحمیدك بعض انکلیز دسایسنه فریفته اولیشی — مصرك اشغالی — بو اشغالك تورکیه‌یه عائد نتایجی — انکلتره‌نك تورکیه خرستیانلرینه قارشی حمایتکارانغی — انکلتره منافعنك جهانشمول انکشافی — ائتلاف مثلث — بیوك بریتانیانك وضعیت متفوقه‌سی — ادارهٔ حمیدیه‌نك انکلیزلری اغضاب ایتمسی — انکلیزلرك مخادنت سیاستنه عودتلری — آمیرال غامبلك مأموریتی — فوت اولان فرصت — تورکیه‌نك دولتلرك ادارهٔ مشترکه‌سی آلتنه وضعی تکلیفی — ایکنجی ویلهمك بر مقاسمه تکلیفنی رد ایتمسی — آلمان محبتنك بر حدی وار — بیسمارق و مصر مسئله‌سی — روسیه علیهنده انکلتره ـ ایتالیا ـ آوستریا اتفاق — قریسپی‌نك نظریه‌لری — بیسمارقك اتفاق تکلیفنه سلطان عبدالحمیدك عدم موافقتی — آلمانیا اتفاقلری سلسله‌سی — ایکنجی ویلهلمك جهانشمول بر سیاسته قالقیشدیسی — قیصرك طرخان پاشایه بیاناتی — موسیو دوتیرپیچ‌لك انتقاداتی — ایش ایشدن کچدکدن صوکره ایکنجی ویلهلمك حقیقت حالی ادراکی — فرونشتاد اتفاق مثلثك ضعفی — انکلتره‌نك طرز حرکتی — بغداد شمندوفری —

انكليز-آلمان رقابتی — ویلقوقس‌ك سوزلری — سور ادوارد غره‌ی‌ك سوزلری — آلمان رجال حكومتنك اعترافلری — انكلتره‌نك بر اخطاری — پرنس بولووك شرق سیاستی — آلمانیا ، بیسمارقك قورقدیغی خصما اتفاقنه كیدیبور — بغداد شمندوفری ، توركیه‌نك لحد فناسی‌در .

دولت عثمانیه‌یی آلمانیایه میل ایتدیره‌ن عوامل متعددومتنوعدر .

تورك - آلمان مخادنتی ١٨٧٨ ده آیاستفانوسده روسلرك توركلری امضایه مجبور قیلدقلری شرائط عهدیه‌یی فسخ ایدن برلین قونغره‌سنك فردای انعقادنده بدأ ایتمشدر ، برلین مؤتمرینه كنج آلمانیا ایمپراطورلغنك شانسلیه‌سی پرنس بیسمارق ریاست ایتمش وبومؤتمرك نتایج حسنه‌سی كورولمش اولمسنه مبنی ، اوروپا سیاست عمومیه‌سنه بیكانه بولنان سلطان عبدالحمید ثانی ایله وزیر معتمدی سعید پاشا ، پرنس بیسمارقك توركیه‌یه خیرخواه بولندیغنه ذاهب اولمشلردر. حتی بیسمارقك قونغره‌ده توركیه منافعنی صیانةً چوق همت وغیرت ابراز ایتدیكنی خاقان مشارالیه دائما لسان ستایشله تذكار ایتدیكی معلومدر . بوندن بشقه پك معتدل وپك محافظه‌كار طرزده برمشروطیتله مقید اولان آلمان اصول حكومتی ١٨٧٦ ده اعلانه مجبور اولدیغی قانون اساسی‌یی برسنه‌صكره فعلاً لغو ایدن سلطان عبدالحمیدك تمایلات مطلقیت پرورانه‌سنه ملایم بولنیوردی. اساساً برلین قونغره‌سندن صكره اوروپاده تحدث ایدن منظومهٔ سیاست وتوركیه‌نك كچیردیكی محاربات وداخلی اغتشاشات طولایسیله كسب ایتدیكی وضعیت مؤلمه ، توركیه‌یی دول معظمه‌یه دلخواهی وجهله مقارنته توسل ایده‌جك حالده براقمش ایدی . ذاتاً توركیه افلاس ایتمش‌عد اولوندیغندن خسته آدام ایله اوغراشمغه كیمسه لزوم كورمیوردی . محافظه‌كارلر رأس اداره‌ده بولندقلری هنكامده آیاستفانوس

معاهده‌سنی فسخ ایتمك ایچون تورکیه‌یه مظاهرت ایدن انکلتره دخی بیقونسفلید Beaconsfield سیاستندن یوز چویرمش و تورکلرله مسلمانلره قارشی کوکلشمش خصومتی ایله متعارف اولان غلادستون gladstone حقمزده سلفنك پولتیقه‌سنه تمامیله مخالف بر مسلك اتخاذ ایتمك اوزره موقع اقتداره کلشدی .

تورکیه‌نك مقدراتنده تأثیرات مخصوصه‌سی درکار اولان انکلتره سیاستنی تدقیق ایتمدن اول اوزمانلر تورکیه‌نك روسیه ، فرانسه و آوستریایه تقرب ایده بیلمه‌سی امکانی اولوب اولمدیغنی آکلامق اوزره دولت علیه‌نك اشبو دولتلرله اولان مناسباتنی کوزدن کچیرملم :

دولت عثمانیه‌نك دونکی و یارینکی دشمنی بولنان روسیه ، دائما تهلکه‌لی برقومشو ایدی . آقساقوف Aksakof له‌ئوتی‌یف Léontiéf قاتقوف Katkof وسائره‌نك متمادی تحریکاتی وبر پوبه دونوسچه‌ف لك تحت نفوذنده بولنان چار اوچنجی آلکساندرك پان روس تمایلاتی روسیه‌نك نه‌فکرده دوام ایتدیکنه‌هیچ شبهه براقمایوب روس چارلرینك کندیلرینی وارث مشروعلری عد ایتدکلری بیزانس ایمپراطورلغنك پایتختی اولان استانبوله هر وقتدن زیاده کوز دیکمکده اولدقلرینی کوستریپوردی ؛ بناءً علیه تورکیه‌ایچون اوصره‌ده نه روسیه ایله‌تألیف منافع ایتمك نه‌ده اونکله برمقارنت پیدا ایتك ممکندی .

فرانسه‌ده ایسه حکومت جمهوریه وجههٔ سیاستنی روسیه‌یه چویرمش حتی بالقان اغتشاشاتی و اونی تعقیب ایدن شرق محارباتی هنکامنده اسلاومقاصدیله حال موانسته‌بولنمش ایدی .بوندن طولایی سلطان عبدالحمیدثانینك ۱۸۸۱ تاریخنده فرانسه‌نك‌درسعادت سفیری موسیو فورنیه Fournier یه باب‌عالی نزدینه برفرانسز هیئت

عسکریه‌سنك اعزامی حقنده‌کی مراجعتی دخی ثمره‌سز قالمش، زیرا بومراجعته پارسده قولاق آصان اولمامش ایدی . بومراجعتی تأییداً سابقا فرانسز ضابطی اولان یاور شهریاری درەسه Dreyssé پاشانك فرانسه زمامدارانی نزدنده‌کی تشبثاتی‌ده - بونلرك روسلرله مقارنت سوداسنده اوللری حسبیله - فائده بخش اوله‌مادی . بونك اوزرینه درەسه پاشا پادشاهه دوست وخادم صفتیله ، تورکیه‌نك اردوسنی تنسیق ایچون آلمانیایه مراجعت ایتمسنی توصیه‌ده بولنمشدر ، و۱۸۸۲ده سلطان عبدالحمید طرفندن واقع اولان طلبه بیسمارق اجابتله درحال بر هیئت ضابطان اعزام ایتمشدر [۱] .

نه غریب تصادفدر که تورك - آلمان مقارنتنك سائقی بر فرانسز ضابطی اولیور ! اوزمان دولت عثمانیه‌نك اوزاتدیغی دست مخالصتی فرانسه‌نك رد ایتمسی برنجی دفعه دکلدی .

روسیه ، ۱۸۸۷ ده فعالانه بربالقان سیاستنه تصدی ایدنجه ذات شاهانه ، کندیسیله پترسبورغ آره‌سنده برخط وصل تشکیل ایتمك اوزره فرانسه‌یه تقرب ایتمك ایسته‌مشدی . استانبولده فرانسز سفیری قونت دومونته‌بللو Montébello فرانسه سیاستنی تورکیه لهنه میل ایتدیرمك ایچون چالیشدی ، فقط تشبثاتنده موفق اوله‌مینجه ذات شاهانه‌یه امنیتی حائز برذاتك پارسه مأموراً اعزامنی توصیه ایتدی . وبالآخره پارسه سفیر کبیر تعیین اولنان صالح منیر بك کوندرلدی . فقط

[۱] بوتفصیلات سلطنت سنیه‌نك سابق پارس سفیر کبیری صالح منیر پاشادن آلنمشدر . برآره‌لق سلطان عبدالحمید ثانی ، فرانسه‌نك کوستردیکی قیدسزلقدن پاشای مشارالیهه شکایت ایتدیکی صره‌ده بووقعه‌دن‌ده بحث ایلمشدر وکیفیت بالآخره درەسه پاشا طرفندن منیر پاشایه تأییداً حکایه ایدلمشدر .

ینه مطلوب حاصل اوله مدی. بر زمان صکره فرانسه یه قارشی محبت پرورده ایلیان ژون تورکلر دخی ، موقع اقتداره کلنجه فرانسزلر ایله مقارنت ایچون چالیشدیلر. لکن اونلرده موفق اوله مدیلر. زیرا فرانسه سیاستنده روسیه اتفاقنك عاملیت تصرفکارانه سی باب عالینك تشبثاتنك خیز حصوله کلمه سنه متمادیا مانع اولمقده ایدی .

شوده شایان تذکاردر که حرب عمومیدن صکره متارکه بدایتلرنده تورکلر آراسنده فرانسز محبی اولانلر ـ که بونلری عددی پك کثیر ایدی ـ استانبولك اشغالنی متعاقب معروض قالدقلری سوء معاملات طولاییسیله فرانسه ایله روابط قدیمه نك احیاسی امرنده بسلدکلری امللرك تحققندن ناامید اولدیلر . بونلر بر قله مانسو حکومتنك بزه مساعد بولنمقدن پك بعید اولان استقامت سیاسیه سنی ادراك ایده مدیلر. اوطور خصومتکار دوربین بعض فرانسزلرك، وقایعك ده تأییدیله نمایان اولدیغی اوزره ، شرقده تورکك پك قیمتدار بر عامل توازن اولدیغی فکرینی نشر وتعمیمه موفق اولملرینه قدر دوام ایتدی .

فرانسه نك شرق سیاستی هرهانکی نقطهٔ نظردن محاکمه ایدلسه ینه ، روسیه یه تقربندنبری سیاست مذکوره دائره سنده اتخاذ ایتدیکی مسلکده بیوك ثبات ابراز ایتدیکی کوریلور. اوآثناده فرانسه ایچون دولت عثمانیه نك تمامیت ملکیه سی واستاتوقونك محافظه سی کیفیتلری ساده جه برموازنه مسئله سندن عبارت ایدی ، وغایه سی هرشیدن اول بالقانلرده کندی نفوذینی تأسیس ایتمك ، شرقده جرمن انبساطنی منع ایتمك اولدی . فرانسزلر رومانیاده ویونانستانده آلمانیایه موفقیتلی بررقابت پولتیقه سی تعقیب ایتدیلر ؛ انکلتره و ایتالیا ایله اولان ائتلافلری سایه سنده بحر سفید حوضه سنده واسع مقیاسده برعرب سیاستی تأسیس

وبرية‌الشام اوزرنده‌کی ادعالرینی تصدیق ایتدیرمکله برابر فاس ممالکنک الحاقنی‌ده تأمین ایلدیلر .

مصر وطرابلس غرب کبی بحرسفید سواحلنده‌کی ممالك عثمانیه‌ده روسیه‌ایله اولان اتفاقك فرانسه‌یه بخش ایتدیکی قوت ونفوذ سایه‌سنده آنفاً البیان استیلا سیاستنی تطبیق ایچون برزمین تعویض مقامنده قوللانیلیوردی . ایشته عبدالحمید ثانینك بیهوده تشبثلریله‌ده ثابت اولدیغی اوزره اوچنجی فرانسه جمهوریتنك سیاست ومنافعی دولت عثمانیه ایچون قطعا موافق عد ایدیله‌مز ایدی .

دولت‌علیه روسیه ویا فرانسه‌ایله مقارنت ایده‌مدیکی کبی آوستریایه ایله‌ده تأسیس مخادنت ایتمسی قولای دکلدی . واقعا قدیم هابسبورغ ایمپراطورلغی ، علی‌الخصوص مترینخ Mettenich دورندن اعتباراً ، تورکیه‌یه قارشی دوستانه ومحافظه‌کار بر وضعیت اتخاذ ایتمشدی ؛ فقط صادووا و سه‌دان وقعه‌لرندن صکره شمالی جرمانیادن قطع نظر ایده‌رك مقدراتنی بشقه وادیده تعقیبه باشلادی‌که بوده کندی منافعی ایله‌عثمانلی منافعنك مصادمه‌وادیسی ایدی، بو سیاست ایجابنجه ایمپراطور فرانسوا ژوزه‌ف بوسنه ـ هرسکه کوز دیکدی .

١٨٧٦ ده صربستان ایله قره‌طاغ ، هرسك عصاتنی حمایةً دولت عثمانیه‌یه قارشی اعلان حرب ایدنجه باب‌عالی مذکور امارتلر علیهنده سهولتله عسکر تحشید ایده‌بیلمك اوزره بوسنه ـ هرسك داخلنده بعض نقاط سوق‌الجیشیه‌نك آوستریا ـ مجارستان عساکری طرفندن اشغالنی ویانایه تکلیف ایلشدی . باب عالی ایله بر وضعیت اتفاقیه احداث ایتمکه هیچ یناشمق ایسته‌میان قونت آندراش Conte Andrassy ایسه ٨ تموز ١٨٧٦ ده رایخشتادده روسلرله اویوشمه‌یی

و بوسنه ـ هرسكك اوستريايه الحاق مستقبلني تأمين ايتمكي ترجيح ايلدی. بو الحاق كيفيتنی بالآخره اداری ، عسكری اشغال شكلنده اولەرق برلين قونغرەسنده تحقق ايتديردی .

بوكبی احواله وتوركيەنك آوستريا ـ مجارستان دولتنك قيمت عسكريەسی وتمايلات سياسيەسی حقندەكی اعتمادسزلغنه بناءً سلطنت سنيەنك دولت مشار اليها ايلەده مقارنتی پكده موضوع بحث اولەمازدی.

شو تقديرجه دولت عثمانيه ايچون ، كنديسيله مقارنت حاصل ايدەبيلەجكی دولتلر ، يا انكلتره و يا آلمانيا ايدی .

پارس معاهدەسندنبری اوروپانك شرائط پوليتقيەسی تحولات كليەيه اوغرامش اولديغندن انكلتره نظرنده شرق استاتوقوسنك ماهيتی وقايع كنديلكندن كاله ايرنجەيه قدر ايشی اوزاتمقدن عبارت ايدی .

انكلتره سياست خارجيەسی مدت مديده محافظەكار طوریلرله حريتپرور هوويغلرك طرز حكومتنه كوره آز چوق متخالف ايكی جريانه تابع بولندی ، ودولت عثمانيه ايچون بونلردن برنجيسی خيلی مساعد، ديكری علی الاكثر خصومتپرور ايسەده دولت كندی تماميت ملكيەسی حقنده طوریلرك كوستردكلری علاقەدارلق خصوصنده اكثريا مبالغه ايدييوردی ؛ نته‌كيم هرسك عصياننده انكلترەنك مظاهرتنه كووەنن باب عالی ، برلين مەموراندومی ايله اوروپانك تحت مراقبەسنده اولمق اورره اصلاحات ملكيه اجراسنی طلب ايدن روسيه، آوستريا و آلمانيا ايمپراطورلرينه قارشی قطعی مخالفتده بولندی . فی الواقع محافظەكار قابينه رئيسی اولان ديزرائيلی Dizraei ، برآوستريا ـ روسيه ائتلافندن توحشله باب عالی‌يه جبراً قبول ايتديرمك ايستەنيلن شرائطه اشتراك ايتميوب بالقانلرده اغتشاش چيقارمغه

سنی ایدن روسیه یه قارشی باب عالی ینی مقاومته تشویق ایدییور ایسه ده بوذات بالآخره آوستریا - مجارستان دولتنك بوسنه - هرسكی ویکی پازاری اشغال ایتمسی خصوصنده دولت مشارالیها ایله ائتلاف ایتدیکی صکره دن آکلاشیلمشدر. انكلتره نك بوترتیبی، یعنی لدی الحاجه باب عالی یه بویله فداکارلق تحمیل ایتمك پولیتقه سی، تابدایتده تقرر ایتمشدی. وقتا كه پانسلاویست جریانی تسکین وباب عالی ایله صربستان وقره طاغ امارتلری بیننده محاربه وقوعنی برطرف ایتمك اوزره قونت آندراشی - قره طاغی هرسك عصیاننه فعلاً اشتراكدن منع ایچون یكانه چاره اوله رق- امارت مذكوره یه برمقدار اراضی ترکی لزومنی درمیان ایتدی. لورد دربی Derby بو فكری باب عالی نزدنده تأیید ایچون تردد کوسترمدی [١].

حتی طوری حکومتی آچیقدن آچیقه بر عضومزك انقطاعنه قدر کیدییور وکویا شرق بحرانی ازاله ایچون آوستریا - مجارستان دولتی ایله بوخصوصده هم آهنك اولمق آرزوایدوب دولت مشارالیها طرفندن برمداخله وقوعنه وبوسنه-هرسكك ده اونك طرفندن اشغالنه مخالف بولنمیوردی. لوندره ده انجق روسیه طرفندن واقع اوله جق برمداخله یه و روسیه نك استانبولی تهدید معناسنی تضمن ایده بیله جك هرنوع حرکتنه قارشی الك قطعی برصورتده قیام ایتمك وسلاحله مقابله ده بیله بولنمق مقرر ایدی. [١] برانکلیز رجل سیاسیسی آلمانیا سفیری قونت (مونستر Münster) ه دیمشیدیکه: «انکلتره، تورکیه نك تمامیت ملکیه سی

---

[١] Wertheimer. Grf. J Andrèssy, s. Let. xu. s- Zeit. صحیفه ٣١٤ جلد ٢ شتوتقارت ١٩١٣. قونت مونسترك ایمپراطور برنجی ویلهلمه ٢٥ حزیران ١٨٧٦ تاریخلی مکتوبی.

اغورنده هیچ بر حربه کیریشمز . آنجق استانبولی تصرف موضوع بحث اولونجه ، ایش دکیشیر . » [١]

مشیر غازی احمد مختارپاشانك هرسك عصیانی تسکینه وقره‌طاغه قارشی حربه مأموریتی هنکامنده یازمش اولدیغی بر مکتوبك بعض فقراتنی بوراده ذکرایتمك فائده‌دن خالی دکلدر . عثمانلیلری روسلرله قطع مناسباته قدر کوتورمامکی توصیه ایدن غازیٔ مشارالیه دیرکه : « حدودلرمزی مؤثر برصورتده مدافعه ایده‌بیلیرسه‌ك نه‌دولت! فقط بویله غالبانه برمصالحه عقد ایتمکلکمز ایچون کافی دکلدر. اویله اولسه بیله بوسنه و هرسکی الدن چیقارمقلغمز محققدر . انکلیزلر بزمله برابر حدودلره‌قدر کیده‌مزلر ؛ آنلرك درعهده‌ایده‌جکلری شی آنجق، بوغازلرله جوارینك مدافعه‌سیدر » [٢]

استانبول وبوغازلر مسئله‌سنده انکلتره‌منافعیله آوستریا-مجارستانك مقاصدی تمامیله توافق ایتمکده ایدی . فی‌الواقع قونت آندراشی ایله پرنس غورچاقوف ١٨٧٦ تموزنده رایخشتاده کیدرکن اثنای راهده قونت آندراشی ، کندیسنك احضار ایلمش اولدیغی لایحه‌یی قصد ایله : « عفوایدرسکز پرنسم ، اونی اوقومق زحمتنی اختیار ایتمدن اول ایشی قیصه کسه‌جك برسؤاله مساعده بیوریکز : سز استانبولی آلمق ایستیورمیسکز ؟ » دیه آنسزین بر سؤال ایراد ایتمسندن شاشیروب قالان غورچاقوف : « آ... خایر » جوابنی ویرنجه آندراشی درحال « چوق شکر ؛ زیرا عکسی حال محاربه دیمك‌اولوردی .» دیمشدی. بو

---

[١] Wertheimer .git. J. Audrassy. s. Let e. s Zet.

[٢] غازی احمدمختارپاشانك سرعسکر ردیف‌پاشایه ٢١ کانون‌اول١٨٧٨ تاریخلی مکتوبندن .

مکالمه ، روسلرك بالآخره استانبول اوزرینه یورودکلری واستانبولك عاقبتنی کندی فکرلرینه کوره تعیین ایده‌جکلرمش کبی طاوراندقلری صره‌ده بر آوستریا اردوسنك شرق حدودلرنده تحشدی اسبابنی تفسیر ایدر .

ایشته اوزمان انکلتره دخی - هوویغلرك مخالفتی جهتیله بعض ترددلردن صکره - بردونما کوندرمکه قرار ویرمش وبودونما چناق قلعه بوغازندن کچه‌رك اذمیت کورفزنده لنکر انداز اولمش ایدی .

قره‌دکزك آناختاری بولنان استانبول مستثنی اولمق اوزره انکلتره‌نك دولت عثمانیه‌نك بقاسنده‌کی علاقه‌سی نسبی ومحدود ایدی . غلادستونك روایتنه کوره صکره‌لری لورد بیقنسفلید اسم وعنواننی آلان دیزرائیلی مصره استیلایی بیله قوربیورمش . (۱) هر حالده بو سیاست آدمی روسیه ایله آکلاشدقدن صکره کندی مملکتی حسابنه قبریسك اشغالنی حقسزلق عد ایتمامش ، (۲) وبرلین مؤتمرنده فرانسه‌نك تونس حقنده‌کی

(۱) مورله‌ی Life of glastone Morley صحیفه - ٥٥١ جلد - ۲

(۲) بومعاهده ، دور عبدالحمید ثانیده وصادق پاشانك باش وکالتی ایامنده عقد ایدلمشدر . او صره‌ده خارجیه ناظری بولنان صفوت پاشا مرحوم برکون ییلدیز سرایینه دعوت اولنور . پاشا ، سرایه کیدر وبر اوطه‌یه کیررکه اوراده مشارالیه صادق پاشا ، انکلتره سفیری ومابین مشیرلکنده بولنان انکلیز سعید پاشا دیمکله معروف سعید پاشا بولینورمش . صادق پاشا صفوت پاشایه برکاغد ویرر و « بونی اوقویکزده مطالعه‌کزی بیان بیوریکز .» دیر . صفوت پاشا کاغده کوز کزدیرر . قبریس حقنده - کندیسنك اولجه معلوماتی اولمدیغی - برمعاهده مسوده‌سی اولدیغنی اکلار . کاغدی اوقودقدن صکره مطالعاتنی درمیان ایتمکه باشلار ؛ فقط انکلیز سفیری درحال آیاغه قالقه‌رق « خایر ، خایر . مطالعه‌یه فلان محل یوقدر . بونی سلطان بویله‌جه قبول بیورمشدر . » دیر و خارجیه ناظرینك سوزینی کسر .

منویاتی ترغیب وتشویقدن خالی قالمامش ایدی. عثمانلی ـ روس محاربه‌سندن اولکی وقایع حتی محاربه اثناسنده دیزرائیلی‌نك استاتوقو لهنده فعالانه مداخلاتی، تورك علیهنده‌كی خصومتلری درکار اولان انکلتره لیبراللرینك وتورکلرك او تاریخده بلغارلری تأدیباً وتنکیلاً یاپدقلرینی خیالخانه‌سنده اعظام ایله انکلیز خلقنه دیو آینه‌سنده کوسترمکه موفق اولان غلادستونك و تورك مظالمی مصاللرینك تأثیریله لیبراللره التحاق ایدن بر چوق محافظه‌کارلرك اعتراضاتنه هدف اولمشدر. بو مخالف جریانلر قارشیسنده زبون ونقطهٔ نظرینی مدافعه‌دن عاجز قالان لورد بیقنسفیلدده حقمزده‌کی تصوراتنده افراطدن تفریطه دوشمکه باشلادی. مثلا برلین معمورانده‌منه بدایةً موافقت ایتمدیکی حالده براز صکره تبدیل فکر ایدرك **مظالم اجتماعلری** Atrocity meeting تعبیر ایتدکلری اجتماعلرك تأثیریله باب عالی‌یی مذکور معموراندومده‌کی شرائطك دها آغرلرینی قبوله اجبار ایتمکه قالقیشدی ، وبو حال غورچاقوفی مطالبنی تشدیده سوق ایدوب انکلیز سیاستنده حاصل اولان تضاد وبحرانی حاد برحاله کتیردی . امور خارجیه وکیلی اولان لورد سالیسبوری دخی نهایت ایغناتیه‌فك تأثیر وتفوذی آلتنه کیردیکندن روسلرله بالنتیجه‌اویله بر ائتلاف حاصل اولدی‌که قونت آندراشی لوندره‌ده‌کی آوستریا سفیری قونت بویست Beust ه اولان ۲۹ مایس ۱۸۷۷ تاریخلی مکتوبنده ائتلاف مذکورك ماهیتنی شو سوزلرله تصویر ایدر: « بن فکرمی لوندره‌یه تام زماننده بیلدیردم ، لکن انکلتره‌نك روسیه ایله متحداً ترك ایتدکلری بر نقطهٔ نظرده آوستریا ـ مجارستان دولتی ثبات ایده‌مزدی ، نهایت دولتلر

مشتركاً باب عالی‌یه اویله تكليفلرده بولنديلركه نتيجه‌سی بر جواب رد واوندن متولد مشكلات اولدی . » [١]

شرق قريبده انكليز پولتيقه‌سنك انكشافنی لايقيله اكلامق ايچون اون سكزنجی عصرك نصف اخيرينه قدر ارجاع نظر ايتمليدر . او تاريخلرده انكلتره ، شمال دكزلرنده روسلرله فعال و مثمر تجارتلری واردی . متعصب بر خرستيان اولان واساساً منفعتپرست وماديتپرور اولمقله برابر ينه حسياته تابع وتأثراتنده صادق بولنان انكليز قومی ، تبعهٔ غير مسلمهٔ عثمانيه‌نك مسلمان اداره‌سی عليهنده‌كی حركتلرنده اونلری التزام ايدر ايدی . بوندن طولاييدركه ايكنجی قاترين زماننه مصادف روم فترتی هنكامنده انكلتره ، روملری استخلاص مقصديله جوش و خروشه كلدی . بر چوق انكليز ضابطلری ، روس اورلوف Orlow و انكليز الفينستون Elphinston اداره‌لرنده اوله‌رق عاصيلرك اطه‌لر دكزنده دولته قارشی اجرا ايتدكلری قورصانلغه اشتراك ايتمشلردی ؛ فقط سلطنت سنيه ايچون مصيبت انكيز اولان قينارجه معاهده‌سندن صكره روسلرك استانبولی و بوغازلری ضبط ايچون صرف ايتدكلری فعاليت متزايده انكلتره‌ده شبهه و انديشه‌لر توليد ايتديكی صره‌ده توركلرلهنه‌ده بر جريان باشلامش ايدی . طوری‌لرك بيوك رئيسی اولان پيت Pitt ، روس نفوذينك بوغازلردن كچه‌رك بحر سفيده شامل اولمسی انكلتره‌نك امنيت بحريه‌سی ايچون بر تهلكهٔ عظيمه اوله‌جغنی تقدير و روسلره بو يولی قپامق مسئله‌سنی بر دستور اوله‌رق وضع ايتدی . حرب عمومی‌يه قدر حكمنی آز چوق اجرا ايتمش اولان بو نظريه‌دن طولايی روسيه‌يه

(١) Wertheimer, grf. J. Andrassy- s. Les. u. s. Zeit
صحيفه ٢ جلد ٣ شتوتقارت ١٩١٣

قارشی بر سد تشکیل ایدن تورکیه ، طوری‌لر نظرنده کسب قیمت ایلمشدی . موسقوفلرله اولان مخادنتلرینی دها خیلی زمان محافظه‌ده اصرار ایدن هوویغ‌لره کلنجه اونلرده دولت عثمانیه‌نك مقاسمه‌سندن الك‌اول والك‌زیاده استفاده ایده‌جك اولان روسلری تقویه ایتمش‌اولماق ایچون دولتك انحلالنی تعویقده‌کی فوائدی تسلیم ایتدیلر . [۱]

اون طقوزنجی عصرك نصف اولنده تورکلر ایچون آتشین‌دوست وبلیغ مدافع‌اولمق اوزره برانکلیز ظهورایتدی‌که‌اوده داوید اورقوارد D. Urquard ایدی . بو ذات ، انکلتره‌ده تورکلر لهنده ترسم ایتمکه باشلایان جریانی تقویه ایتدی ، [۲] وقریم محاربه‌سنده تورك ـ انکلیز اتفاقنه منجر اولان زمین سیاسی‌یی احضار ایلدی. بوکا مخالف اولوب علی‌الاکثر متفوق بولنان دیکر جریانك ایلك‌ناظمی ، پیتك معاصری ومخالفی اولوب هوویغلرك رئیس ذی‌نفوذی بولنان فوقس Fox ایدی. علم اقتصاد مشاهیرندن قوبده‌ن Cobden دخی بو مخالفتك صنادیدندن

---

[۱] ۱۷۹۱ سنه‌سنده عثمانلیلرله آوستریالیلر آره‌سنده زیشتوی‌ده مصالحه عقد ایدلدیکی صره‌ده مذکور قصبه‌ده بولنمش اولان سر روبر موره‌ی قایت S, R. Murrey keith ك همشیره‌سنه کوندردیکی ۲۷ نیسان ۱۷۹۱ تاریخلی مکتوبنده شوسطرلر واردر : « اکر تورکیه صویه دوشوب بوغولسه‌نه‌کوزل اولوردی ؛ مع‌التأسف بویله اولمیور . اونك ضایع ایتدیکی هر پارچه ، شمال قاریسنك (یعنی قاته‌رینانك) ألنه دوشیور. تورکلری جان صقیجی اولان عادات قدیمه‌لرنده (یعنی حال عطالتلرنده) براقه‌لم‌ده محو اولوب کیتسینلر .... »

جریان وقایعك بوسوزلرده‌کی فکر ونظری تدقیق وتعمیق لزومنی اخطار ایده‌جك برحال وشکل آلمسی احتماللری دائما موجوددر .

[۲] لورد پالمرستون ، برادری ویلیام تمپل W. Tempis ه یازدیغی ۲۱مارت ۱۸۳۳ تاریخلی‌مکتوبنده دیرکه: « ذات شاهانه‌یه اردوسیله‌دوننماسی وامور مالیه‌سنی اصلاح ایتمسی ایچون معاونت تجربه‌سنده بولنملی‌یز .»

بولندی . غلادستونك پیشدارلری اولان بو آدملر ، انكلیز سیاستنك خرستیانلق منافعیله توفیق ایدلمسنی و استانبولدن مسلمان توركلری طرد ایتمك وظیفه‌سنك روسلره حواله قیلنمسنی وعظ ایدرلردی . تحولات زمانیه‌دن وحادثات متتابعه‌نك اشبو نظریه اوزرنده‌كی تأثیراتنه رغماً توركلرك آسیای صغری ایچرلرینه طردی فكری ، انكلیز لیبراللرینك شرق سیاستلرینه اساس اوله‌رق قالمشدر . بو فكرك اك بیوك ناشری اولان غلادستون بومسلكه پك چوق طرفدارلر یتشدیردی. توركلكه خصومت نظریه‌لری عصراخیرك صوكندن اعتباراً انكلتره‌ده یكانه حاكم اولدی. امور خارجیه‌یی اداره ایدنلر میاننده‌ده تورك خصومتی پرورده ایدنلرك عددی پك چوغالدی . [١]

بوراجقده پیش نظر اطلاعه وضعی لازم كلن برنقطه واردر كه اوده انكلیز لساننك توركیه‌ده منتشر اولمامسی انكلتره سیاستنك وانكلتره افكار عمومیه‌سنك صفحات وخصوصیاتنی تعقیبه مانع اولیوردی ؛ بنابرین استانبول دائما توركیه‌یی مسقوف آمال حریصانه‌سنه قارشی مدافعه‌یه متمایل بر انكلتره‌نك موجودیتنه قانع بولنوردی . انكلیز لیبراللرینك تمایلات خصمانه‌سنه رغماً تورك نظرنده انكلتره هر زمان او قدیم قریم متفق قالمش ایدی. مع مافیه باب عالی، برلین معاهدسندن برآز صكره اورته‌ده بر ده كیشكللك بولندیغنی و لوندره ایله مناسبات ودادیه تأمینی آسان اولمدیغنی برچوق وسیله‌لرله اكلامشدی .

توركیه ایله انكلتره آره‌سنه كیرن صغوقلقلر بعضاً شخصی سببلردن‌ده نشأت ایدییوردی . مثلا سلطان عبدالحمید ثانی ، عموجه‌سی سلطان عبدالعزیزك خلعنده انكلیز رجالنك دخل وتأثیرینه ومدحت پاشا ایله

---

[١] Nulle part هیچ بر مملكتده . . . . .

برلك اولدقلرينه واقف اولديغي كبي انكلتره‌ده آلقيشـله تلقي ايديلمش اولان ١٨٧٦ قانون اساسيسني فسخ ايدوب ادارهٔ مطلقه‌يي اعاده ايتمسندن طولايي انكليزلردن متوحش بولنيوردي . بر روايته نظرآ ده بعض جورناجيلر ١٨٧٩ ده كنديسني خلع ايله سلطان مراد خامسي تكرار اجلاسي ضمننده علي سعاوي طرفندن وقوع بولوب فقط منتج موفقيت اولميان اختلال تشبثنك كويا انكلتره سفارتخانه‌سنده ترتيب اولنديغنه خاقان مشاراليهي اقناع ايتمشلردي . مصر مسئله‌سي دخي بر درجه‌يه قدر بوكركينلكي مؤيد اولمقدن خالي قالميوردي .

سويش قنالنك كشادي خطهٔ فراعنه‌نك جغرافي ، سياسي اهميتني فوق العاده تزييد و انكلتره‌نك انظار اشتهاسني جلب ايتمش ايدي . بو مملكتك اسباب تملكني تهيهٔ ضمننده خديو اسماعيل پاشانك ١٨٧٥ ده صاتديغي قنال حصه‌لريني صاتون آلمق صورتيله [١] انكلتره اكتساب حقوق ايتمش وتعبير جديد سياسي ايله عالمه قارشو مسئوليتلر درعهده ايلمش اوليوردي . مشاراليه اسماعيل پاشانك خديويتدن انفصالنه باعث اولان بحران مالي ظهور ايدنجه انكليزلر بوندن استفاده ايدوب مصرده

---

[١] اشبو حصه‌لري فرانسزلر آلمق اوزره خديو مشاراليه ايله بازارلغه كيريشمشلر وفيأتي‌ده تقرر ايتديرمشلر . قاهره‌ده‌كي فرانسز قونسلوسنك حصه‌لر بدلني تسويه ايتمك ومقابلنده خديو طرفندن ممضي برسند آلمق ايچون نزد خديوي‌يه كله‌جكي ساعتدن برآز اول انكليز قونسلوسي ـ بركون اقدم ملاقات طلبني حاوي يازديغي تذكره اوزرينه خديودن آلديغي جوابه بناءً ـ سرايه كلمش و معاملهٔ اشترائيه‌دن بحثله فرانسزلرله تقررايدن فيأتك ايكي مثلني ويره‌جكني بيان وحصه‌لري بالاشترا خديوه‌ده انكلتره بانقه‌سي نامنه اوله‌رق بر چك تقديم ايلمش . بو آلمش ويريشدن صكره انكليز قونسلوسي نزد خديويدن چيقوب كيدركن انتظار صالوننده كورديكي فرانسز رفيقنه « مون شر مع التأسف كچ قالديكز . زيرا قنال حصه‌لري طرفمزدن صاتون آلنمشدر . » ديمش اولديغي مرويدر .

نفوذ سیاسیلرینی تأیید ایتدیلر و ۱۸۸۱ ده عرابی پاشا عصیانی واقع اولنجه دونمالریله اسکندریه‌یی طوپه طوتوب بر اردو ایله‌ده مصره استیلا ایتدیلر. فرانسه‌ده ژول‌فه‌ری J. Ferry قابینه‌سنك مسامحه‌سیله [۱] سهولت کسب ایدن اشبو جرأتکارانه حرکت سایه‌سنده انکلتره هندستان یولنی وبحرسفید حاکمیتنی تحت تأمینه آلمش بولندی .

عزمکار انکلیز امپریالیتسلری نیل وادیسنه وضع ید ایدنجه امید بورنی بردمیر یول‌ایله اسکندریه‌یه ربطایتمکی دوشوندیلر. وکندیلرندن اول‌خطهٔ مصریه‌یه حاکم اولان ملتلرکبی بحر احمرك سواحل‌شرقیه‌سنه، مصرله هندستانك انداخت ساحه‌سی مثابه‌سنده اولان ارض فلسطینه وخطهٔ عراقیه‌یه نصب‌انظار احتراص ایتدیلر. خصوصا که سالف‌البیان ایکی مستملکه بیننده‌کی اراضیٔ وسیعهٔ عربیه ، حکومت عثمانیه‌یه یاموق‌ایپلکیله مربوط وانکلیز نفوذی آلتنه کیرمکه مستعد ایدی.[۲]

---

[۱] شایان دقتدرکه اوزمان فرانسه‌ده انکلیزلری مصرده سربست براقمغه سوق ایدنلر میاننده موسیو قله‌مانصو دخی بولنه‌یوردی . بو ذات، ۱۹۱۸ده - کندی اعترافی تحتنده اولدیغی - موصلك اهمیت مخصوصه‌سنی تقدیردن نه‌قدر عاجز ایدیسه وقتیله مصرك اهمیت فوق‌العاده‌سندن‌ده اورتبه غافل بولندیغی اکلاشیلمقده‌در .

[۲] صدراعظم عالی پاشا ۲۱ جمادالاولی ۱۲۸۶ (۱۸۶۹) ده خدیو مصر اسماعیل پاشایه شو یولده اشعاراتده بولنیور :

طرف عالیٔ داوریلرینه تعریفدن مستغنی اولدیغی وجهله ذات شوکتسمات حضرت ملوکانه‌نك حائز اولدقلری صفت جلیلهٔ حکمداری وسلطنته عائد ایکی مادهٔ معتنابها واردر . بونك بری ممالك محروسهٔ شاهانه‌لرنده ساکن ومتوطن اولان تبعهٔ صادقه‌لرینك آن بآن تزیید رفاه وامنیت وتحکیم اساس ثروت وراحتلری ودیکری حقوق مشروعه ومتبوعه‌لرینك محافظهٔ تامه‌سی وظیفهٔ نظیفه‌سیدر. خطهٔ مهمهٔ مصریه‌که ممالك حضرت خلافتپناهینك برجزء اعظمیدر.

بناءً علیه انکلیزلرك اورالره أل اوزاتملری وبصره کورفزندن بدء ایدر بر انکلیز دمیر یولی ایله هندستانی بحرسفیده ربط ایتمك ایستملری پك طبیعی ایدی . وقتیله لورد کورزونك ، کنـدی تعبیریله ، هندسـتان

اورانك حصول حسـن ادارەسی ایچون تعیین اولنمش اولان وظائفك کما ینبغی ایفاسنه دقت ونظارت شو بیان اولنان قاعدهٔ کلیه اقتضاسندن اولدیغی قضایای مسلمەدندر. بوعالمده حادث اولان مشکلات ومنازعات ومظالم وتلفاتك اکثری حق ووظیفەنك فعلیات واجراآتنك لایقیله وخالصانه ومتحیزانه تعیین اولنمامسندن نشئت ایلدیکی ارباب دقت عندنده هرنەقدر دلیل وبرهاندن مستغنی ایسەدەمصرك ادارەسی اوزرینه آرالق آرالق میدانه چیقان وهرطرفی اشغال ایدن وقوعات دخی بونی تأیید ایدر . چونکه مصر دولت علیەجه ازهرجهت اك مهم برنقطه اولدیغندن اوراسی حقنده بافرمان عالی تأسیس وتقرر اولنمش اولان شرائطك هیچ بریسنه ذره قدر ضعف وخلل طریانه رضا ویرمك سلطنت سنیەنك ید اختیارنده دکلدر . بناءً علیه شرائط مذکورەنك مسند جلیل خدیوی‌یه عائد اولان طرفلرینك صوراجرائیەسی تماميله تعین ایتمامسندن طولایی تکون ایده‌بیلان حالات موجب انواع مشکلات اولور . ایشته اصل اعتنا اولنەجق ومستقبلی او مقوله مخاطرات واشکالدن قورتارەجق بروجه محرر شرائط مؤسسەنك صور اجرائیەسنك قرارلاشدیرلمسی قضیەسی اولوب جوابنامهٔ سامیلرینك فحوای عالیسی بومسئلهٔ مهمەنك دخی حلنی تسهیل ایلمش اولمسیله کرك بوخصوصه وکرك طرف اشرف حضرت ملوکانەیه اولان صداقت وعبودیتلرینك کمالنه دائر و وظائفه عدم تجاوز امرنده اولان عزیمت صحیحەلرینه دائر اولان تأمینات و توثیقات عند عالئ حضرت ملوکانەدە قرین تقدیر ومحظوظیت اولدیغی حسـب الحلوص بالممنونیه عرض وتبشیره مسارعت ایدرم . عریضهٔ متقدمهٔ عاجزانەمدە مندرج اولان مواد ومطالعات خالصانه وبلا کتم بیان اولنمیوب اضمار اولنمش اولسه معاملات آراسنه بر امنیتسزلك حیلولت ایدوب بوندن دخی برچوق محاذیر تولد ایدەجکنده ودولتجه مسائل اساسیەدە ذاتیات برطرف طوتیلوب مصلحتك اقتضاسی اوزرینه کیدلمك اقدم وظائف اولمسیله عریضهٔ مذکورەدە بیان اولنان اساسلرك دولت علیەجه اك مهم شیلر اولدیغی وحالاً واستقبالاً ضعف وضیاعدن محافظەلری ذات شوکتسمات جناب ملوکانەنك وظیفهٔ مقدسهٔ خلافتپناهیلری

ملحقاتندن معدود اولان عراقه صاحب اولمق ایستملری‌ده بونك نتایج طبیعه‌سندندر .

حقوق حاکمیت عثمانیه‌ایله غیرقابل تألیف‌اولان بوپلانلرینه بالقانلر

بولندیغنی درایت مسلمهٔ خدیوانه‌لری تمامیله تسلیم واعتراف ایلیه‌جکنده اشتباه اولنمامش ایدی .

جوابنامهٔ عالیلری اشبو اعتقادی تأیید ایتدی واسباب معلومه‌دن ناشی برمدتدنبرو میدانه کلان حال اسف‌اشتمالك هرکونه آثارینی محوه حاضراولدقلری ودائرهٔ معینهٔ وظائف‌وامتیازی‌تجاوزایتمك شویله‌طورسون اویله برخیال وتصوری بیله قبول بیورمدقلری برتفصیل معلوم عالی بیوریله‌رق بودخی حق سامیٔ داوریلرنده حسن نظر حضرت پادشاهی‌یی تأکید وتجدید ایلدی وبوصورتله عرض واشعار بیوریلان نیات حسنه وافکارمقبولهٔ خدیوانه‌لرینك حیزفعله‌ایصالی ایچون جانب سنی‌الجوانب داورانه‌لرینه وسیلهٔ مناسبه اعطاسی وتقریب ایله‌کرك بوراجه وکرك ذات عالیلرنجه امحاسی آرزواولنان آثارك کلیاً اورته‌دن‌قالدیرلمسی تنسیب بیورلدی .

اشبو مقصد خیر مرصده وصولك طریق اسلمی ایسه بالاده بیان اولنان قاعده مقتضاسنجه فرمان عالیلرك احکام واضحه‌سنك تمامیله مرکزاجرایه‌وضعی خصوصی‌اولدیغندن اولبابده لازم‌اولان‌تدابیرك بروجه‌آتی‌بیانـه مبادرت‌قلندی.

شویله‌که جد عالیلری‌مرحومه احسان بیورلمش‌اولان فرمان عالیده‌مندرج اولان ومؤخراً اصداربیوریلان امرعالیلرله دخی‌تأکید اولنان‌شرائط‌صره‌سنده عساکرمنتظمهٔ مصریه‌نك حال وهیئت ومدتلری وکندولرینك عساکرشاهانه‌دن معدود اولدقلری بیانیله مقداری اون سکز بیك نفره تحدید اولنمش اولدیغی حالده صکره‌دن اوتوز بیکه قدر مساعده بیورلمش‌اولدیغندن وجناب مکارم‌مناب خدیوانه‌لرینك لدی‌الاقتضا دولتجه تکثیری تصویب اولنمدقجه عدد معینی تجاوز ایتدیرمیه‌جکلری وبومقدارعسکره نظاماً مقتضی‌اوله‌جق‌تفنك ومهماتدن‌زیاده‌سنك تدارکی ایسه بیهوده بر مصرف دیمك اوله‌جغی جهتله مقدم ومؤخر اوروپا وآمریقادن آلنمش وسپارش بیورلمش اولان ایکی یوز بیك عددی متجاوز ایکنه‌لی تفنکك عدم لزومنی تصدیق وترکنی تعجیل بیوره‌جقلری‌مثللوینه‌شرائط مرقومه داخلندن چیقلمامش اولمق ضمننده فرانسه وتریسته‌ده دردست انشا

وارمنستان حقنده انکلیزلرك سیاسی تلقیلرینك عین درجه‌ده نامساعد بولنمسی‌ده منضم اولیور ایدی . غلادستونك وفاتندن صکره‌ده حکمی جاری قالان وتورکیه علیهنده شدتی محافظه ایدن سیاست موجبنجه

اولان زرهلی کمیلردن دخی صرف نظراولنه‌جغنده شبهه یوقدر. بروجه‌مشروح زائد اولان تفنکلرك وزرهلی کمیلرك ترکنده اکرچه مشکلات اولدیغی یعنی‌رد وفروختی قابل اوله‌مدیغی حالده تسهیلاً للمصلحه بهالریله طرف اشرف حضرت ملوکانه‌دن اشترا بیورلمسی مقرردر .

برده ینه مذکور فرمان عالیلر حکمنجه مصرك کافهٔ تکالیف مالیه‌سی نام نامیٔ حضرت پادشاهی‌یه اوله‌رق جبایت اولنمق لازم کلوب اکرچه تکالیف مذکوره‌نك اخذ وصرفی خدیویته عائد ایسه‌ده مکلفین اهالی‌یه تحمیل اولنان تکلیفاتك جنس ومقداری ومحل صرفی تحت وقوف حضرت ملوکانه‌ده اولدیجه نام شاهانه‌یه تحصیل اولنمسی شرطنك برکونه‌معنا ومحلی‌اوله‌میه‌جغندن ومأخوذات وصرفیاتی هردرلوتدقیقاتدن کچورمکده اصلاتردد بیورمدقلری موازنه‌دفترلرینك مجلسلره قونلدیغنه دائراولان اشعار عالیلریله دخی ثابت اولدیغندن وواقعابونده هروجهله مصیب اولدقلری درکار اولوب فقط بویله براصول نافعه‌نك اکمالنك هم ذات معالیسمات خدیوانه‌لرنجه وهم مملکت پادشاهینك واهالینك امنیتجه‌اشد لزومی میدانده اولدیغی مثللو معلوم عالی داوریلری بیورلدیغی وجهله خارجی استقراضلر مملکتك احوال حالیه واستقبالیه‌سنی رهن ایتمك وبونلرك فائض ورأس‌المالنك ایفاسی ایچون وارداته ضم ایلك کبی تدابیری موجب اولمق امر ضروری اولوب بودخی امور عظیمه‌دن ومسئولیتنك یالکز طرف سامیٔ خدیوانه‌لرینه راجع اولمسی لایق اولمیه‌جق موادن بولندیغندن بهرسنه ترتیب بیورلمقده اولان ایراد ومصرف بودجه‌لری برکره‌ده بوطرفه ارسال‌بیوریله‌رق منظورعالیٔ حضرت ملوکانه بیورلمسنی وبعدازین استقراض‌خارجی‌یه لزوم‌کورندیکی تقدیرده امثال سابقلری وجهله اسباب‌وشرائطی وفائض ورأس‌المالنك قارشولغی کوستریله‌رك اول امرده خاکپای همایون حضرت ملوکانه‌دن استیذان بیوریلوب اولبابده شرفصدوربیوریله‌جق امر وفرمان جناب پادشاهی‌یی حاوی برقطعه امر عالی استحصال بیورلمسی جملهٔ ارادات فوائدآیات حضرت ملوکانه‌دندر .

مصرك معاملات خارجیه‌سی دول متحابه‌ایله منعقد اولان معاهدات دولت

عثمانلی تابعیتندن قورتولمق ایستیان ارمنیلرك ، ئەپیروس و ماكدونیا خرستیانلرینك حركاتی ترغیب ایدیلیور وانكلیز خارجیه نظارتی بالقان حكومتلرینه قارشو نفوذینی تأییداً اونلری دائما توركلره قارشی تصاحب

علیه‌نك دائره‌سنده اولمغله ادارهٔ مصریه‌نك دولتلرله طوغریدن طوغری‌یه مناسبات رسمیه‌سی اولمامسی بالاده بیان اولنان فرمان عالیلرله صراحةً قرارگیر اولمشدر. بو جهتلرجه مصره دائر خارجاً برایش اولسه آنك دولت علیه معرفتی و اوروپاده اولان سفراسی وساطت رسمیه‌سی ایله سویلشامسی اشبو قرارك نتیجهٔ قطعیه‌سیدر. فاما ٥ صفر ١٢٨٤ تاریخنده تسطیر بیوریلان فرمان عالیده مندرج اولان رخصت سنیه موجبنجه لدی الایجاب اجنبیلر ایله مواد معینه اوزرینه یاپیله‌بیله‌جك مقاولات مخصوصه‌نك عائد اولدیغی دوائر اجنبیه‌یه بعض ایضاحات ویرمك وعقد اولنه‌جق تنظیمات مخصوصهٔ غیر رسمیه‌یی مذاكره ایتمك اوزره بر مأمور ارسالی اقتضا ایدرایسه اول مأمورك دخی كیتدیكی یرده بولنان دولت علیه سفیرینه مراجعت ایتمسی ومأمور اولدیغی ایشك مذاكره‌سنه آنك دلالت رسمیه‌سی ایله مباشرت ایلمسی غایت آسان وموافق حقوق ومصلحت اولور .

اهالینك امنیت جان ومال ومحفوظیت عرض وناموسنه عائد اولان قوانین اساسیه‌یه كوچك بیوك كافهٔ مأمورینك زیاده‌ دقت ایتملری صحیحاً فوق الغایه مطلوب همایون اولدیغندن اولبابده تحریر بیوریلان تأمینات دخی بشقه‌جه محظوظیت سنیه‌یی موجب اوله‌رق شو امر خیرك آن بآن ایلرولمسنه صرف یارای اهتمام بیورلمسنك وحجاج مسلمینك بوسنه مصر طریقیله عودتلرنده دوچار اولدقلری سفالت وضرورتك تجدیدی جانب داوریلرندن دخی تجویز بیورلمیه‌جغندن بو حالك عدم تكررینه واولبابده خلاف رضا وانسانیت حال وحركتده بولنان مأمورینك مسئول طوتلملرینه همم جلیلهٔ خدیوانه‌لری دركار اولمسنك علاوه‌سی دخی فرمان بیورلدی .

جناب سامی داوریلرینی جمله‌مز بو دولت علیه‌نك اعظم اركانی بیلدیكمزدن ولی نعمت بیمنتمز افندمز حضرتلرینك حقوق مقدسه‌لرینك خللدن وقایه‌سی وزیر ادارهٔ علیه‌لرنده بولنان مملكت پادشاهینك اكمال معموریت وامنیتی موجب اوله‌جق مواد محرره‌نك تماماً وكاملاً اجرالرینه تشبث برله هر درلو یاكلشلقلرك محو وازاله‌سنه همت ومسارعت بیوره‌جقلری مجزوم عالی حضرت ملوكانه اولدیغندن

ایلیوردی . بیوك بریتانیانك بومعكوس سیاستی الك زیاده ۱۸۹۵ ده كندینی كوسترمكه باشلادی وایشی آتیده بیان اولنه‌جغی اوزره توركیه‌نك مقاسمه‌سنی درپیش ایتمكه قدر كوتوردی .

دیمك كه برلین معاهده‌سندن بری لونده‌ده توالی ایدن حكومتلرك اتخاذ ایتدكلری طریق سیاستك نه‌قریم محاربه‌سی اثناسنده‌كی انكلیز سیاستی ایله نه‌ده ۱۸۴۰ ـ ۴۱ سنه‌لرنده لوندره مقاوله‌لرینك عقدی هنكامنده جاری اولان فكر مخادنتپرورانه ایله علاقه‌سی واردی .

انكلیز پولتیقه‌سنك قطع ایتدیكی مراحل مختلفه وبو پولتیقه‌نك اقطار جهانده صورت انكشافی بیوك بریتانیانك شرقه دائر اولان منویاتنی واضحاً كوستر و دولت عثمانیه‌یه قارشی اتخاذ ایلدیكی مسلك حقنده معیار صحیح تشكیل ایدر . بنابرین انكشافی تدقیق ایده‌لم :

انكلتره ، اوزون مدت ـ كندینه منسوب بر رجل سیاسینك تعبیرنجه ـ شعشعه‌دار بر تجرد سیاسی ایچنده بولندیسه‌ده بو اثناده بعضاً آلمانیایه توجیه سیاست آرزولرندن‌ده خالی قالمادی . آنجق كرك قیصرك وكرك دیپلوماتلرینك انكلتره‌یه قارشی عدم اعتمادلری حسبیله وایمپراطورك‌ده بعض كونه اطرادسزلقلری طولاییسیله بوامنیه حصوله كله‌مدی . [۱] نهایت انكلتره فرانسه‌یه تمایل ایتدی ؛ فرانسه دخی ،

اولبابده دها زیاده تفصیلاته حاجت كورنمدیكنك وبوطرفی تشریف تصمیمنده اولدقلرینه متدائر اولان اشعار داوریلری دخی مقبول عالی اولوب شوشیلرك حصول حسن تسویه‌سیله برابر ذات فخامت سمات داوریلرینی كوروب بقای توجهات عالیه‌یی كوسترمك موجب ممنونیت سنیه اوله‌جغنك بیانیله باارادهٔ سنیه ترقیم عریضه‌یه مبادرت قلندی . اولبابده امر وفرمان حضرت من‌له‌الامركدر.

[۱] Frh. V. Ehardstein. Les. u Pol. aleınkw صحیفه ۲۱۲ ـ

١٨٣٢ ده اولدیغی کبی انکلتره ایله ١٩٠٣ ـ ١٩٠٤ ده آنتانت قوردیال Entente Cordiale تعبیر ایتدکلری ائتلاف مخالصتکارانه‌نك عقدی ضمننده معهود فاشودا کچمیشنی مع الممنونیه فراموش ایلدی. وقتا که اوندن برسنه صکره ظهوره کلن روس ـ ژاپون محاربه‌سی، چار اردولرینك انهزامی و روسیه‌نك اقصای شرقه دائر مدعیاتنك افلاسی‌ایله نتیجه‌لندی. انکلیز ـ روس مناسباتنده‌کی کرکینلك‌ده زائل اوله‌رق دولتین بیننده ١٩٠٧ـ١٩٠٨ ده تیبت، افغانستان، ایران و حتی شرق قریب مسئله‌لری حقنده‌کی سلسلهٔ ائتلافاته یول آچدی.

ایشته بوصورتله بیسمارقك اك زیاده قورقدیغی حال یعنی آلمانیانك بالجمله مضافاتیله برابر چنبر آلتنه آلنمسی کیفیتی خیز حصوله کله‌رك اون طقوزنجی عصرك صوکلرنده، اوزمانه قدر نفوذ مجادله‌لری و مستملکات استرقاباتیله مباین بولنان انکلتره و روسیه وفرانسه‌نك یکدیکریله ائتلاف ومقارنتلری کورولدی. اشبو مقارنتك اوکنه‌کچمك واوروپائی براتفاقه محور اولمق اوزره آلمانیانك صرف ایتدیکی مساعی ایسه مثمراوله‌مدیغندن حصول‌بولان منظومهٔ سیاسیه‌یی تغییر ایده‌مدی. روسیه ایله مخادنت، فرانسه ایله‌ده مقارنتی موجب‌اولور امیدیله برلین سیاسیونك پترسبورغه قارشی ابرازایتدکلری مخالصت وروسیه ـ ژاپونیا محاربه‌سی‌اثناسنده تأسیس‌ایتمك ایستدکلری بنای موالات، آوستریالینك متفق بولنان آلمانیا حقنده موسقوفلرك بسلدکلری اعتمادسزلغی کیدره‌مدی. نته‌کیم ١٨٧١ ده غالب کلوب استفاده خصوصنده مهارت سیاسیه ابراز ایده‌میان دشمنلری حقنده فرانسزلرك حس ایلدکلری کراهت دخی، الساس‌ـلوره‌ن مسئله‌سی دائم‌اولدقجه ـ زوال بوله‌مزدی. انکلتره‌نك ایسه اوروپا قطعهٔ بریه‌سنده‌کی اشبو شقاق و اختلالدن

استفاده ایده‌بیله‌جکی درکار ایدی . بناءً علیه بوئرلرله اولان حربده ظفریاب اولان انکلتره کندی محرکنه اولاً فرانسه‌یی و صکره‌ده روسیه‌یی جذب ایتدی وژاپونیا ایله اولان‌اتفاقنه رغماً آمریقاده دخی تأسیس نفوذ ایتمه‌نك یولنی بیلدی .

اشبو موفقیتلر یوزندن اکتساب قوت ایدن انکلتره ایچون آرتق آلمانیایه طوعاً ویا کرهاً قبولی‌ایتدیریله‌جك شرائط ائتلافیه سایه‌سنده جرمن تهلکه‌سنك اوکنی آلمقدن بشقه یاپه‌جق برشی قالمامشدی. برلین ایسه بوندن غافل دکلدی ، و ایکنجی ویلهمك متارکه‌دن صکره نشر اولنان مکتوبلرینه نظراً مشارالیهك ساده دلانه فقط متمادی صورتده روسیه ایمپراطورینی کندی محرکنه جذبه سعی‌ایتمش اولدیغی‌اکلاشیلیر. حال‌بوکه آلمانلر ، بو تشبثلرنده موفق اولمدقدن بشقه زمرهٔ ائتلافیه‌یه انجذاب حسنی طوپان‌ایتالیان متفقلرینك بیله صداقتنی تأمین‌ایده‌مدیلر.

دول ائتلافیه بر درجه‌یه قدر اوچنجی ناپولیون کبی مرکزی اوروپانك، شرق‌قریبك ملیت اساسنه ابتناءً یکیدن تشکیلی دستورینه اتباع ایدییورلردی. بودستورك معناسی‌ایسه کرك آوستریا ـ مجارستانك وکرك دولت عثمانیه‌نك انحلالی اولمسه بیله شکلاً بر تغیر تامی ایدی . فرانسه وانکلتره پان روس جریانلرینك آرتق تهلکه واهمیتی قالمدیغنه ذاهب‌اولدیغندن بودرلو برسیاسته سلوك ایتمك‌ایچون مانع کورمیورلردی. فی‌الحقیقه بالقانلرده و آوستریا ـ مجارستانده متمکن‌اسلاوملل مختلفه‌سنك اکثرنده تبلر و تأید ایدن حسیات ملیه ، آتیاً بو عناصرك اختلال تهلکه‌لرینه معروض‌بولنان مطلقیت پرور روسیه‌نك نفوذوتحکمنه تحمل ایده‌بیلملرینه احتمال براقمیور ایدی . پانسلاویزم ایله پان روسیزم ، آرتق کلمات مترادفه‌دن دکل‌ایدی. بوندن صکره آوستریا ویاخود بالقان

اسلاولری قوهٔ قدسیه‌یه مستند بولنمق کبی واهمه‌لره تابع بر روسیه چارینه دکل ، غربه ، غرب مدنیتنه متوجه ایدیلر ؛ خصوصاً که لدی‌الحاجه آوستریا ـ مجارستانك ضررینه اوله‌رق بیویه‌جك اولان بر رومانیا ، کذا دولت عثمانیه خسارینه اوله‌رق حد اعظمی‌یه واره‌بیله‌جك بریونانستان ، لزومنده اسلاولغه قارشی ـ بلا واسطه تدبیرلردن قطع نظر ـ استعمال ایدیله‌بیله‌جك برر مهم قوت تشکیل ایده‌بیلیرلردی .
شوحالده اك اساسلی شیٔ ، شمال وجنوب دکزلرنده مخرجلره مالك و اوروپانك اورته‌سنده‌کمال قوتله حائز موقع اولان یوزمیلیونلق برجرمن کتله‌سنك اقتصادی ، سیاسی وبحری تهلکه‌سنی اورته‌دن قالدیرمق ایدی . فی‌الواقع بو چالیشقان ، حریص و طول امل صاحبی کتله ، رقیبلرینی اندیشناك ایتمکدن خالی قالەمز ایدی . روسیه‌نك بحرسفیده سربستیٔ مروره دائرمدعیاتی نظر اعتباره آلنمق شرطیله بودولت آلمان انکشافنه سد چکه‌بیله‌جك موقعده ایدی . بردیکر طرفدن ایسه انکلتره ، چناق قلعه بوغازینك بالواسطه فقط اولدقجه مؤثر برکلیدی عد ایدیله‌بیله‌جك اولان کرید آطه‌سنه ۱۸۹۸ دن بری هلال عثمانی یرینه یونانك مائی بیاض بایراغنی قائم قیلمش ایدی ، وسوده لیمانی‌ده انکلتره‌نك بحرسفید شرق حوضه‌سنده‌کی دونماسی ایچون براس‌الحرکه اولمش ایدی ؛ بناءً علیه انکلتره‌نك روسیه‌دن چوق قورقوسی قالمامش ایدی .
انکلتره عربستانده ، بریة‌الشامده وعراقده‌کی مساعیٔ متوالیه‌سنك ثمراتنی متزاید برحالده کوردکلرندن بومملکتلری کندی نفوذلرینه تابع اولمغه محکوم عد ایدوب لزومی تقدیرده تا افغانستانه قدرعرب حکومتلرندن مرکب برانکلیز سدی تشکیل ایتمك وبراً برانکلیز دمیریولنك سهولتله بحر سفیده ربط ایده‌بیله‌جکی هندستانه طوغری هرهانکی

بر نفوذ مخالفه قارشی موانع احداث ایده‌بیلمك امكانی‌ده حاصل ایتدكلرینه ذاهب ایدیلر .

شونی‌ده علاوه ایده‌لم كه پیشه‌سی جهان سیاستنك محوری اولمق ایستیان انكلتره ، آلمانیادن آییرمق ایستدیكی آوستریایی‌ده اونوتمامش ایدی . نه متوفی یدنجی ادوارك مارینباد سیاحتلری نه‌ده بشنجی ژورژك ۱۹۱۳ ده‌كی ایشیل زیارتی اسباب صحیه‌دن نشأت ایتمدیكی دها اوزمانلر معلوم ایدی . ینه بو پیشه اقتضاسندندر كه انكلتره ، اسكی بر اتفاقك تجدیدی سایه‌سنده پورتكیزی چوقدن بری كندیسنه ربط ایتمش واسپانیا ایله‌ده بحر سفید وبحر محیط سواحلنده‌كی آفریقا ممالكنه دائر خصوصی ائتلافلر عقد ایتمك صورتیله جبل الطارقك اطرافنده كندیسنه حاكم بر وضعیت تأمین ایلمش ایدی .

اواثنالرده انكلتره‌نك شمال دكزنده آلمانیایه قارشی تفوق بحریسنی محافظه غیرتی ، بحرسفیدده‌كی موقع معنویسنی‌ده غائب ایتمكه قاتلانه‌میان بو دولتك اوراده‌كی دونانماسنی تدریجاً ضعیف دوشورمكده ایدی . او وضعیته نظراً انكلتره‌نك بحر سفیدده‌كی نفوذینك له ویا علیهنده‌كی قوتلرك موازنه‌سنده دولت عثمانیه قوتنك انضمامی حائز اهمیت اوله‌بیلوردی . كرك تورك ، كرك انكلیز منافعی نقطه‌سندن مع التأسف منفی بر رول اوینایان سلطان عبدالحمید حكومتی انكلتره‌نك كندیسیله تأسیس روابط ایده‌بیلمسی وهیچ اولمزسه كندیسنه ایلیشمامسی ایچون لازم كلن شرائطی حائز اوله‌میور ایدی .

دولت عثمانیه‌نك غیر قابل اجتناب سقوطنی لورد سالیسبوری‌یه چوق اولدن كشف ایتدیره‌ن سیاسی خطالر ، سوء اداره‌لر و قانلی

فاجعه‌لر انكلتره‌ده دولتمز عليهنده بوتون فرق سياسيه‌نك غيظ ونفرتنى جلب ويا تاييد ايدييوردى . بونكله برابر اعتراف ايدلمليدركه بتون بو احواله رغماً انكلتره ١٨٨٧ده مقدما عقد ايتديكى قبريس معاهده‌سنى درخاطر ايدوب روسيه‌يه قارشى باب عالى‌يه دست وفاق اوزاتمقدن كيرو قالمامشدى . فى‌الواقع او صره‌ده روسيه‌نك بلغارستان اداره‌سنه متعلق مداخله‌سى، اوچ بحرسفيد دولت معظمه‌سى آره‌سنده ، يعنى انكلتره ، ايتاليا ، آوستريا بيننده براتفاق خفى عقدينى استلزام ايتمشدى . شو جهت دخى شايان تذكاردركه سلطان عبدالحميد اداره‌سنه خصومت كامله بسليان انكلتره ١٩٠٨ مشروطيت عثمانيه‌سنك فرداى اعلاننده سياستنى بالتبديل خيرخواهانه بر انتظار مسلكى اختيار ايلمشدى و باب عالى ، برهيئت بحريه اعظامى ايچون كنديسنه مراجعت ايدلدكده بونى قبوله مسارعت ايدرك منتخب ضابطاندن مركب براركان حربيه ايله برابر آميرال قامبل Camble ى استانبوله كوندرمشدى .

توركيه‌ده‌كى انقلاب ادارى ، بعض لوندره محافلنك كوكلشمش تورك خصومتلرينى تماميله ازاله ايده‌مامش ايسه‌ده ينه حقمزده حسن جريانلر توليدندن كيرو قالمامش و آميرال قامبلك پك يقين اقربامدن برذاته سويلديكنه كوره باب عالى ايله سياسى وبحرى برمشاركت زمينى احضارى انكليزلرجه موضوع بحث اولمشدر. مشاراليه آميرال ديمش كه: « توركيه‌يه متوجهاً حركت ايتمدن اول قرال يدنجى ادوارك حضورينه چيقدم. قرال ولى‌عهدلكى زماننده پارسه‌صيقجه كليردى. بن ده اووقت فرانسه‌ده آتشه‌ناوال ايدم وكنديسيله‌ده كوروشوردم. بناءً عليه بنى پك صميمى بر صورتده قبول بيوردى . بو مأموريته انتخابمدن طولايى پك ممنون قالديغنى سويلدكدن صكره دولت عثمانيه‌نك قوتلى بر دونمايه مالكيتى

بزم ایچون ملتزمدر ؛ زیرا اوسایه‌ده انکلتره بحر سفیده دیکر دولتلره قارشی تفوق بحری‌یی محافظه ایده‌بیلیر. بومقصدی استحصاله چالیشکز. کرك استانبولده ، کرك بوراده مشکلاته اوغرارسه‌کز طوغریدن طوغری‌یه بکا بیلدیریکز ، بن‌ده سزه قوة‌الظهراولورم. » دیدی. استانبولده‌ایسه‌وظیفه‌می‌ایفا خصوصنده پك مشکلات‌و موانعه معروض قالدم. تورکیه‌نك کندینی قورومق ایچون‌هرشیدن اول بردونمایه محتاج اولدیغنی کیمسه‌یه‌اکلاته‌مدم. مفتوراً ترك‌خدمت ایتدم. ذاتا انکلتره‌نك سزه قارشی سیاستی‌ده آرتق دکیشمش ایدی.

ایشته‌کنج تورکلرك‌عدم استطاعت سیاسیه‌لری ووضعیتك ایجاباتنی و فوائدینی درپیش ایتمك خصوصنده‌کی لیاقتسزلکلری یوزندن دور سابقك سقوطی سایه‌سنده ظهوره کلن فرصتلر و تحسنلر هدر اولوب کیتدی. فی‌الحقیقه جهان سیاستنك انکشاف فوق‌العاده‌سی و صوك سنه‌لرده‌کی احتمالات سیاسیه‌نك تکثر و تنوعی اویله وضعیتلر احداث ایتمشدی‌که تورکیه‌نك منظومهٔ دولیه داخلنده وکندی موجودیتی ایله قابل تألیف صورتده بر موقع مخصوص اخذ ایلمسی قابل ودرست بر مسلك تعقیب ایتمك شرطیله انکلیز لیبراللریله بیله اوزلاشمه‌سی مأمول ایدی؛ ذاتاً ۱۸٤۰و۱۸٤۱ ده لوندره‌ده عقد اولنان وسلطنت سنیه‌نك استقلال وتمامیت ملکیه‌سنی ضامن بولنان مقاوله‌لرك‌ده برهوویغ یعنی لیبرال حکومتنك اثری اولدیغی اونودلمامیلدر. انکلتره‌نك ۱۸۹۲ ده سلطنت‌حمیدیه ایله‌تأسیس مخادنته‌راغب اولمسی‌وذات‌شاهانه‌یی‌کندیلکندن ولایات شرقیه‌ده مهماامکن اصلاحات اجراسنه تشویق ایتمك اوزره استانبولده‌کی انکلتره سفیری سرفلیب‌کورری Sir Ph. Currie یی نزد پادشاهیده تشبثات‌محرمانه‌ده بولنمغه مأمور ایلمسی‌دخی‌برلیبرال‌حکومتنك

زمانه مصادفدر . اوزمانلر انکلیز افکار عمومیه‌سنی اغضاب و دولت
عثمانیه ایله هرنوع مقارنتی منع ایدن شو دیکنلی مسئله‌نك برطرف
ایدلمسی لوندره‌جه پك ملتزم ایدی . فقط ایجابات سیاسیه‌دن زیاده خفیه
کروهنك تلقیناتی نظردقته آلان سلطان عبدالحمیدك تعندی ، انکلیز
دیپلوماتلرینك مساعیسنی ثمره‌سز براقدی . حتی بوکبی تشبثات عقیم
قالدقدن ماعدا ۱۸۹۷ ده پایتختده بیله برچوق قتاللر وقوعه کلدی .

برنتیجهٔ معقوله استحصالندن نومید قالوب منفعل اولان سرفلیب
کوردی ایله فرانسز سفیری موسیو پول قامبون ، دولت عثمانیه‌یی
بر ادارهٔ مشترکهٔ دولیه تحتنه وضع ایتمکی تکلیف ایتدیلر . حتی
سلطان عبدالحمیدی اسقاط ایچون کنج تورکلری صحابت ایلمکی بیله
ملاحظه‌ایتدیلر . انکلتره باش‌وکیلی لورد روزبری Rosebery مشارالیهما
سفیرلرك تکلیفلرینی بالترویج قابینه‌لر نزدنده محرمانه تشبثاته قویولدیسه‌ده
اوسایه‌ده انکلیزلرك استانبوله یرلشملری احتماله نظراً روسیه او کبی
تکلیفلره یناشمدیغی کبی فرانسه خارجیه ناظری بولنان موسیو هانوتو
M . Hnotaux دخی اونوع حرکاتدن تولد ایده‌بیله‌جك قاریشقلقلردن
وحرب تهلکه‌سندن چکیندی . بو صورتله انکلیز لیبرال قابینه‌سنك
تشبثاتی عقیم قالدی . برمدت صوکره محافظه‌کارلر ، باشلرنده لورد
سولسبوری اولدیغی حالده روزبری قابینه‌سنه خلف اولدیلرسه‌ده
سولسبوری دخی تورکلره قارشی مساعد طاورانمدی . بوذاتك قیزیل
سلطانه تسمیه ایتدیکی سلطان عبدالحمید علیهنده‌کی آتشین بیاناتی
هنوز اونودیلمامشدر . دولت عثمانیه؛ ۱۸۹۷ ده یونانستانه قارشی احراز
ایتدیکی مظفریت اوزرینه قدیماً بر ولایتی اولوب اشغال عسکری آلتنه
آلدیغی تسالیانك محافظه‌سنی طلب ایلدیکی زمان مذکور لورد پارلمنتوده

« صليبه كچن‌شى ، بردها هلاله اعاده اولنه‌ماز . » ديه درشت بر افاده ايله توركيه حقنده‌كى كين وغيظنى علناً اظهار ايتمشدر .

مقدما آلمانيانك لوندره سفارتى مستشارلغنده بولنمش اولان بر ذات ، بارون فون ئه‌قاردشتاين Eckardstein ، شايان دقت بعض افشاآتده بولنمش وافاداتى تايمس مخابرى سور شيرول Chirol [١] طرفندن تأييد ايدلمش ايدى. بوافشاآته نظراً لوردسولسبورى ١٨٩٥ سنه‌سنده توركيه‌نك مقاسمه‌سنى تكليف ايتمشدر . فى‌الواقع ايمپراطور ايكنجى ويلهلم قوطره ياريشلرنده بولنمق اوزره قووس Cowes ه كيتديكى اثناده قراليچه ويقتوريا لوردسولسبورى ايچون ايمپراطوردن برملاقات طلب ايتمش ومشاراليه ٨ آغستوسده هوهنزولرن ياطنده انكلتره باش‌وكيلنى‌قبول ايتمش. بوملاقات اثناسنده لورد سولسبورى ، توركيه‌نك انكلتره، آلمانيا، آوستريا بيننده مقاسمه‌سنى تكليف ايتمش. [٢] فقط ايمپراطور ، وقتيله لهستان حقنده ياپيلوب مرتبلرى ايچون تاريخ مواجهه‌سنده شين تشكيل ايدن مقاسمه‌يى آنديران بو تقسيمه اشتراكى رد ايتمشدر .

ايكنجى ويلهلمك جواب ردينى ئه‌قاردشتاين كتابنده شدتله تنقيد ايدييور وبونك قورناز آلبيونه Albion ه قارشى عدم امنيتدن منبعث اولديغنى افاده ايديور ؛ فقط شاعر اعظم كوته‌نك وطننده امپرياليزم دستورلرينك نقدر حكمفرما اولمغه باشلاديغنى كوسترمك ايچون منقدك

[١] تايمس غزته‌سنك ١١ ايلول ١٩٢٠ تاريخلى نسخه‌سنده‌كى (سابق قيصر وانكلتره) عنوانلى مقاله .

[٢] ئه‌قاردشتاينك Lebenns ris.&.pol. Denkwü d .212-13pol .I نام اثرى .

سوسیالیست رئیسی بەبل Bebel ، بو وقعەیی حکایە ایتدیکی صرەدە بەبلك سویلدیکی شوسوزلری تکرار ایدەلم :

« اکر ایش حقیقةً سزك دیدیککز کبی ایسە کرك ملی ، کرك کرك اجتماعی نقطۀ نظرلردن هم ایکنجی ویلهلم هم دە مشاورلری آصیلمغە لایقدرلر ! » یعنی آلمان سوسیالیستك فکرنجە تورکیە تقسیم ایدیلملی ایمش !

آلمانیا خارجیە نظارتی رجال ممتازەسندن بری طرفندن بالتألیف صوك زمانلردە نشر اولنان براثردەدە بو مسئلە حقندە شو تفصیلات واردر [١] : «مارکی سولسبوری رأس کارە کلنجە آلمانیا سفیری قونت هاتسفلد Hatsfeldt ایلە اولان ملاقاتلرندە ، دولت عثمانیەنك ایرکج انحلالی ونتیجەدە بین الدول مقاسمەسی طولاییسیلە انکلترە ایلە آلمانیا آرەسندە بوبابدە برمقاولە عقدینی موضوع بحث ایتمشدر . اوتقدیردە ایتالیا ، احتمال طرابلس غربی آلەرق صومالی ساحلندە وارناوودلق طرفندە دسترس اولەمدیغی آمالنی تضمین ایدە بیلەجکدی . قونت هاتسفلد ، برلیندن آلدیغی تعلیماتە بناءً آلمانیانك ، هرایکی متفقنكدە آدریاتیق دکزینە متعلق مخالفتلرینی تشدید ایتمامك ایستدیکنی وبالقان مسائلی قاریشدیرلدیغی حالدە آلمانیانك روسیە ایلە اولان دوستلغی قولایلقلە اخلال ایدلمش اولاجغنی سویلمشدر . سالیسبوری بوکاجواباً تورك میراثندن روسیەیە بیوك بر حصە آیرمغە حاضر اولدیغنی بیان ایلمشدر . اشبو محاورات محرمانە ، مطالعات عمومیە زمیننده خارجە

---

[١] هامان Hammann . ك :(یاکاش آکلاشلمش بسمارق)نام اثرینك ترجمەسندن صحیفە ٤٣ ـ ٤٤ برلیندە ١٩٢١ دە مطبوعدر .

چیقمامش ایسه‌ده ۱۸۹۵ ده قووس قوطره یاریشلری سببیله ایمپراطور ایکنجی ویلهلمك انکلتره‌ده‌کی اقامتی اثناسنده سالیسبوری تورکیه‌نك حال پریشانه دائر نقطهٔ نظرینی قیصره عرض ایله دولت عثمانیه‌نك چورومسی اولان وضعیت داخلیه‌سندن بحث ایتمشدر . فقط ایمپراطور ، یواش یواش تورکیه‌ده احوالك صلاحه طوغری انکشاف ایده‌جکی فکرنده بولنمشدر . ایمپراطور ویلهلمك بو امید و افاده‌سی ـ قونیه‌یه قدر اناطولی قسمی همان همان اکمال ایدلمش اولان ـ بغداد شمندوفرینك انشا ایدلمکده اولماسندن متولد بولندیغنه حمل ایتمك جائزدر . »

ایشته کوریلیورکه انکلیزلر عصر اخیرك صوکلرینه طوغری ارمنی قتالنك مسئولی عد ایتدکلری وطور و مشواریله انسیت ایده‌مدکلری سلطان حمید ترکیه‌سیله حسابی کسیشمکه عزم ایتمشلر وشرق مسئله‌سنی تسویه ایتمکه قرار ویرمشلردی ؛ لکن انکلیز ـ آلمان مناسباتی کیت کیده کرکینلشدیکی جهتله انکلتره خارجیه نظارتی تبدیل وجه ایدوب ۱۹۰۸ ده عثمانلی ایمپراطورلغنك مقاسمه‌سی ایچون ره‌وال ملاقاتیله روسیه ایله آکلاشمق ایستدی .

آلمانیا ایمپراطورینه کلنجه، مشارالیه جرمن منافعنی تأميناً ـ سلطان عبدالحمیده قارشی ابراز ایلدیکی معاملهٔ محادنتکاریده دوام ایلدی . فقط مائل انهدام اولان بنای عثمانینك مقدراتنه لزومندن زیاده اشترا کدن ده متوقی بولندی . مثلا ارمنی قتالنده برلینجه ابراز اولنان تأنیدن جسارت آلان سلطان عبدالحمید ، دول غربیه‌نك وضع مهددانه‌سنه قارشی آلمانیادن فعلاً استعانه‌یه قالقیشنجه آلمانیانك بوایشده تدابیر تضییقیه‌دن اجتناب ایتمش اولمسنی برجمیله بیله‌رك بوقدرله قناعت ایتمسی باب عالی‌یه

بیلدیرلدی . فی‌الواقع او زمانکی آلمان سیاستی ، بیسمارقك برلین مأموراندومی هنگامنده‌کی سیاستیله مقایسه ایدیلنجه لهمزه انکشاف ایتمش وبرمسلك خیرخواهی تعقیب ایلمکده بولنمش اولدیغی کوریلور .

آلمانیا سیاستنك تورکیه لهنه اولان شو حسن تحولی ذاتاً بیسمارق زماننده باشلامشیدی . مشیر غازی احمد مختار پاشانك ۱۸۸۳ ایلولنده مأموریت مخصوصه ایله برلینه عزیمتنده ده خیلی ایلرولمش بولنیوردی . غازیٔ مشارالیه ، فریدیریقسروهه‌ده پرنس بیسمارقك مسافری اوله‌رق کندیسیله مدید ملاقاتده بولندیغی اثناده بیسمارق ، تورکیه‌نك اعادهٔ قوت ایتمسیچون وصاپاده بولنمش وایمپراطورك تورکیه‌یه برهیئت عسکریه اعزامی وپروسیا اردوسنه تورك ضابطلری قبولی صورتیله ذات شاهانه‌یه قارشی بیوك بر خیرخواهلق ابراز ایتدیکنی سویلمشیدی .

مصر مسئله‌سی حقنده‌ده باب عالینك اشبو خطه‌یه تماملیه وضع‌ید ایتمك ایچون الك ایی فرصتلری قاچیردیغنی وبومسئله‌یی حل ایتمك ایچون آرتق انکلتره ایله طوغریدن طوغری‌یه اوزلاشمقدن بشقه چاره قالمدیغنی بیان ایلیوب بحرسفید موازنه‌سنده و مصرده طوغریدن طوغری‌یه علاقه‌دار فرانسه ایله بو بابده تشریك مساعی ایدلمسنی توصیه ایتمش وآلمانیانك کرك مذکور موازنه‌ده ، کرك مصرده علاقه‌سی اولمدیغنی آکلاتدقدنصکره ایتالیانك‌ده اهمال ایدلمامسی لازم کلدیکنی علاوه ایتمش ایدی .

اشبو ملاقاتلر اثناسنده الك زیاده جالب دقت اولان نقطه ، غلادستون حکومتنه رغماً انکلتره‌ده تورکیه لهنه تبلر ایدن تمایلات حسنه‌دن استفاده ایدیلمك اوزره بیسمارقك متمادیاً تشویقاتده بولنمسی‌در . بیسمارق ، انکلتره‌نك بالقان پولتیقه‌سنك روس آماله مخالفتندن و بالعکس باب عالینك

منافعنه موافقتندن بحثله تورکیه‌نك انكلیزلرله حسن مناسباتده بولنمسنده‌کی فوائدی بسط ایتمشدر . برلین معاهده‌سی ایجاباتندن اولان ارمنستان اصلاحاتی حقنده‌کی استمزاجه جواباً بیسمارق ، ارمنستانی بعض جهتلرجه لهستانه قیاس ایدوب اوراده بلغارستانك طورینی طاقینه بیله‌جك بر مختاریت اداره تأسیس ایدلمامسنی مصرانه توصیه ایلمشیدی [١] . بیسمارق تورکیه ایچون توصیه ایتدیکی انكلتره دوستلغنه کندیسی ده دائما متوسل بولنیوردی . بیسمارقك انكلتره‌یه میلی آلمانیانك مصر مسئله‌سنده اتخاذ ایلدیکی وضع ایله تظاهر ایدییوردی . ١٨٨٥ ده بیسمارقه ایختشنا. غده‌کی بیاناتی صره‌سنده انكلتره طرفندن مصرك طرز اداره‌سی و اوراده انكلیز اشغالنك ادامه‌سی حقنده واقع اولان بر استمزاجه جواباً انكلتره‌یه ، اشبو مملكتك بین‌الملل معاهداتدن انحراف اولنمقسزین پادشاه نامنه اداره ایدیلمسنی - سهل التطبیق برطرز تسویه اولمق اوزره - توصیه ایتدیکنی سویلمشیدی . بیسمارقك بو بیاناتی ، نه کندیسنك ١٨٨٧ ده درمیان ایلدیکی خصوصی مطالعات ایله مقایسه ایلك فائده‌دن خالی دکلدر . مشار الیه او تاریخده دیمشیدی‌که : « مصر بزم ایچون هیچ بر وجهله جای علاقه دکلدر و مناسبات بین‌المللمزی کندی دلخواهمزه اویدیرمغه وسیله اولمقدن بشقه بر شیئه یراماز . بونی بزم دیپلوماتلرمزك قفاسنه نصل صوقه‌لم ؟ » [٢]

بونكله برابر الاستیقیت معروفه‌سی ایجابنجه بیسمارق سیاستی

[١] سلطان عبدالحمید ثانی‌یه غازی احمد مختار پاشانك ٢٨ تشرین اول ١٨٨٣ تاریخلی لایحه‌سندن .

[٢] (نه‌قاردشتاین) دن

بر آره‌لق بزه قارشی‌ده صوك درجه موافق كيتمكه باشلامشدی . شويله‌كه :

١٨٨٧ ده روسيه چاری ، جنرال قاوولبارس Kaulbars كبی روس ممثللری وياخود جنرال ئه‌ره‌نروت Fh enroth هيئتی كبی صورت مخصوصه‌ده‌صوفيه‌ده بولنديرديغی مأمورلر واسطه‌سيله بلغارستانی كندی آرزوسنه‌كوره اداره ايتمك ايستمش اولمسی ايتاليا ، انكلتره وآوستريا‌ده انديشه‌يی موجب اولمشدی. پرنس آلكساندر باتمبرغك روس طرفداری اولان فرقه طرفندن خلعندن صكره بلغار تختنه جلوس ايدن پرنس فرديناند قوبورغك دخی مقامنی مدت مديده محافظه ايده‌بيله‌جكی تخمين ايديله‌مامكده ايدی ؛ زيرا روسلرك تأثيراتنه تبعاً سلطان‌عبدالحميددخی مشاراليه پرنسك انتخابنی تصديقدن مجتنب وبلغارستانك شكل اداريسی بحثنده روس نقطهٔ نظرينه ملتفت بولنيور ايدی . روسيه‌نك بالقانلره و بحرسفيده طوغری تجاوزينی منع ايچون انكلتره ايله ايتاليانك امزجه و تمايلاتندن استفاده ايتمك ايستيان بيسمارق ، ١٨٨٧ تشرين اولنك بدايتنده موسيو قريسپی‌يی فريدريقسروهه‌يه دعوت ايديور واونكله توحيد نظر ايتدكدن صكره‌ده شرقده تعقيب اولنه‌جق سياست حقنده اوزلاشمق اوزره لورد سولسبوری ايله مخابره‌يه كيريشه‌رك ٢٢ تشرين ثانی ١٨٨٧ تاريخنده يازييوردی‌كه : « روسلره قليچلرينی قينلرندن چيقارتمامق و شايد الجای وقايعله ايپ قوپه‌جق اولورسه مدافعه اولنيله‌بيلمك اوزره شرقده بزه عائد اولميان منفعتلری مدافعه ايده‌جك اولان دول متحابه‌نك مشتركاً و قوهٔ عسكريه‌لری سايه‌سنده حائز قدرت بولنملرينی تمنی ايلرز . اورالرده هيچ بر آلمان منفعتی موضوع بحث اولمدقجه بز بيطرف قاليرز ؛ فقط كرك روسيه ايله آرامزده

بر محاربه‌نك تحدثنه مانع اولمق، كرك اويله بر احتماله قارشو كوكس كره‌بيلمك خصوصنده بزه ظهير اوله‌بيله‌جك دولتلرك روسيه طرفندن مغلوب و دوچار ضعف ايديلمسی ايچون بر آلمان ايمپراطورينك روسيه‌يه معاونتده بولنمسی هيچ بر زمان واردخاطر اوله‌مز.» [١] .

لورد سوليسبوری‌ده ٣٠ تشرين ثانيده شويله جواب ويرييوردی :

« اكر سوء طالعله فرانسه و آلمانيا آره‌سنده بر حرب ظهور ايده‌جك اولورسه برروسيه، آلمانيا عليهنده هيچ بر حركت خصمانه‌ده بولنمز، فقط بالقان شبه جزيره‌سنده و آسيای صغراده بعض نقاطه وضع يد ايده‌رك كنديسنی قره دكز وچناق قلعه بوغازينه حاكم قيله‌جق صورتده ذات شاهانه‌دن امتيازلر قوپاره‌بيلير. يالكز شووار كه روسيه قوتلی بر مقاومت قارشوسنده بولنه‌جغنی بيلورسه عجبا بويله بر تشبثدن واز كچرمی؟ روسيه‌نی تصورلرندن صرف نظر ايتديرمكه ايتاليا ايله انكلتره كافی دكلدر . انكلتره‌نك ايتاليادن ماعدا متفق بولنمز ايسه انكلتره افكار عموميه‌سنك تورکيه ايچون حربه قيامه رضا داده اولمسی مشكوكدر . بناءً عليه بو ايش آوستريانك آله‌جغی وضعيته باغليدر ؛ حال بوكه آوستريا، آلمانيانك معاونتندن امين اولمدقجه روسيه‌يه اعلان حرب ايده‌ميه‌جكندن و انكلتره ايله ايتاليانك كنديسنه اوراده ياردیم ايده‌بيلملری پك متعسر اولان سمال شرقی حدودندن واقع اوله‌جق بر تجاوزه قارشی كله‌ميه‌جكندن برنده راحت اوطوره‌رق عثمانلی طوپراغندن تعويضات آلمغی ترجيح ايلر . ذاتاً آوستريا بو طرزده سياستدن اولجه‌ده استفاده ايتمشدر . كرچه محقق اولوب اولمديغی معلوم دكلسه‌ده بو سياسته آوستريا ايمپراطورينك بالذات ينه متمايل

---

[١] (هامان) نك اثرندن . صحيفه ٤٣ .

اولدیغی مرورید‌ر . حالبوکه آلمانیانك معاونتندن آوستریا امین اولنجه بوسیاستك عکسنی ودها متین برطرز حرکت اتخاذ ایده‌بیلیر . » [١]

ایشته‌سولیسبورینك فکرنجه بیسمارق آوستریایه ایستدیکی تأميناتی ویرملی ایدی که اوده روسیه‌نك شرقده‌کی هرتورلو مداخله‌سنه قارشی کلمك اوزره ایتالیا وانکلتره ایله بالائتلاف حرکت ایده‌بیلسون . »

فی‌الواقع وضعیت بو شکله منجر اولدی . زیرا دمیر شانسلیه دخی بو نظریه‌یی قبول ایتدی . شو حالده بیسمارق بو اوچ دولت میاننده ١٨٨٧ سنه‌سی کانون اولنك اون ایکیسنده عقد ایدیلوب خطوط اساسیه‌سی دول مشارالیهم بیننده سنهٔ مرقومه شباطنك اون ایکیسنده تقرر ایلیان ائتلاف مخصوصده ذی‌مدخل بولنیورایدی. حتی بوائتلافك بعض ماده‌لری بالذات شانسلیه طرفندن قلمه آلنمشیدی . بو اوچ دولت ، آره‌لرنده تعاطی ایتدکلری نوطه‌لر اوزرینه شرقده تحدث ایده‌بیله‌جك احتمالاته قارشی خط حرکتلرینی شویولده تعیین ایتمشلردی:

« اوروپا منافع مهمه‌سنك نکهبانی اولان تورکیه ، هر نوع اجنبی نفوذ متفوقنه قارشی مستقلدر. (استقلال خلافت، بوغازلرك سربستیسی الخ) .

« بنابرین تورکیه ، بلغارستان اوزرنده‌کی حقوق حاکمیتنی بشقه بردولته ترك ویابشقه بردولتك یدوکالتنه تودیع ایده‌مز . وبلغارستانده برادارهٔ اجنبیه جاری اولمسیچون نه‌بر توسطده بولنه‌بیلور ، نه‌ده بو مقصدله اشغال عسکری شکلنده ویاخود کوکللی اعزامی صورتنده وقوعبوله‌جق هیچ بر معاملهٔ تضییقیه اجراسنه مساعده ایده‌بیلور .

---

[١] دویچهٔ آلکماینه‌چایتونغ غزته‌سنك ١٦ شباط ١٩١٩ تاریخلی و٨٠ نومرولی نسخه‌سندن .

اندن بشقه‌ده معاهده‌لر ایجابنجه بوغازلرك دربانی‌بولنان تورکیه، حقوق حاکمیتندن هیچ برینی ترك ایده‌میه‌جکی کبی آسیای صغراده‌کی نفوذ حاکمیتنی‌ده بشقه بر دولته احاله ایلیه‌مز .

اشبو اساساتك مدافعه‌سی ایچون تورکیه‌نك کندیلرینه التحاق ایتمسی دول ثلثه‌نك آرزو کرده‌سیدر .... » [١]

١٨٤٠ - ١٨٤١ لوندره ائتلافلرندن و اونلرك نتیجه‌سی اولان قریم محاربه‌سندن بری بویله بر نعمت ، تورکیه‌یه نصیب اولمامشیدی . اوروپانك اك بویوك دولتلری کندی اتفاقنه راغب بولنیورلردی . فقط موسیو قریسپی بیسمارقه دییوردی‌که: « بودولت (دولت عثمانیه) انحلال اوزره‌در وبوکون یارین مقاسمه‌سنه ابتدار اولنه‌بیلور ... اکر روسیه صوك ضربه‌یی ایندیرمکه مهیا ایسه تورکیه‌یه وضع ید ایچون اوراده‌کی قاریشیقلقلردن پك کوزل استفاده ایده‌بیلیر . فقط بو ایش روسیه‌نك تورکیه‌یه‌استیلاسنه قطعیاً مساعده ایتمملری کان‌دول معظمه‌نك حسابنه الویرمز .بویله بر وضعیت قارشیسنده بولنه‌جق‌اولورسه‌ق بزه حکومت‌عثمانیه‌یی یکیدن اصلاح ایتمك و لزومی حالنده‌ده اونی مدافعه ایتمك‌دوشر. ایشك خلاصه‌سی ، اونی محو اولمقدن قورتارمق ویاخود اوحکومتك یرینه بر ویا برقاچ‌حکومت قائم اوله‌جق صورتده براساس ترتیب ایتمك‌در ..... » [٢]

---

1 D. pol. Geheimvertr. O. — U. 1879-1914. p. 25 vol.I. publ. par le Dr. Pribram. Wien et Leipzig 1920

« D. Mem. Franc crispi's » trd. all. Wichmann, p 225-26 Brl. 1912 (trad.)

(3 D. pol. Geheimvertr. O. — U. 1879- 1914) p. 53 vol I. publ. par le Dr. Pribrm. Wien et Leipzig 1920

تصریحاً علاوه ایدەلم که فرانسزجه عبارەنك شیوەسنه نظراً اقامه ایدیلەجك حکومتدن مقصد ، تورکیه اراضیسنك دول معظمه بیننده تقسیمی لزومنی افاده ایتمك ایدی، نته‌کیم زیرده مندرج مادەدن مستبان اولمقدەدر .

او صرەده ذات شاهانەنك روسیه ایله کیزلی مشارکتندن‌ده شبهه ایدلدیکندن بوندن تولد ایدەبیلەجك احتمالاته قارشی ائتلافنامه‌یه بر سکزنجی ماده علاوه قلنمشیدی‌که شودر :

« مع مافیه دول ثلثه نظرنده باب عالینك طور و حرکتی بویله مخالف عهود بر تشبثده مشارکت ماهیتنی اکتساب ایدەجك اولورسه دول مشارالیهم، معاهدات حاضرەیه بالابتناء معاهدات سابقه ایله تعیین ایتمش اولان مقصدی تأمین ایچون ممالك عثمانیەدن مناسب کورەجکلری نقاطی قوای بریه وبحریەلریله مشترکاً ویامنفرداً اشغال ایتمك صلاحیتنی حائز بولنەجقلردر .» بو مقاوله بالطبع محرم طوتیلەجق ایدی.

دول ثلثەنك تورکیه‌یه حقندەکی علاقەلرینه، درسعادت سفیرلرندن مرکب وامور مالیەمزك اصلاحی مقصدیله تشکل ایدن برقونفرانس ایله علنیت ویریلدی . بیسمارق دخی ، اردوی عثمانینك و علی الخصوص قافقاس حدودندەکی قول اردونك سرعتله تنسیق اولنمسنی و بونلرك آلمان ضابطلری ادارەسنه تودیعیله جهت شرقیەده هر درلو روس مداخلەسنه قارشی آوستریا ـ مجارستان ایله بالاتحاد لدی الحاجه حربه کیریشمکه حاضر بولندیرلمسنی ذات شاهانەیه برای تکلیف موسیو رادوویچ Radowitz ی مأمور اعزام ایتدی . باب عالی ، هرنقدر بویولده حرکتی ترویج وتوصیه ایلمشسەده بویله جدی قرارلر اتخاذندن عاجز و بر دولتی دیکری علیهنده قوللانمغه مألوف اولان سلطان

عبدالحمید، آلمان تکلیفنی رد ایتمش وسلطنتك استقبالنی تأمین ایده بیله جك اولان بو فرصت غیرمترقبه‌یی‌ده قاچیرمش ایدی .

آنف‌البیان اوچ دولتك برلشمسیله مقصدك حاصل اولدیغنه قانع اولان بیسمارق ، شرقه دائر اولان اشبو اتفاق‌مثلثه بالذات اشتراکدن توقی ایتمشیدی ، و ۱۸۸۷ سنه‌سی تشرین ثانیسنك یکرمی ایکیسی تاریخیله لورد سولیسبوری‌یه یازدیغی بر مکتوبده : « ذات شاهانه بزم دوستمزدر و کندیسنك خیر خواهی‌یز ؛ فقط بو خیر خواهلق ایله اونك اغورنده حربه کیریشمك آره‌سنده خیلی مسافه اولوب آلمان ملتی ایسه او مسافه‌یی قطعه اجبار ایدیله‌مز . » [۱] دیو یازمشیدی .

آلمانیایی براوروپا اتحادی تهلکه‌سندن مصون بولندیره‌جق اولان سلسلهٔ اتفاقات ۱۸۷۹ تشرین اولنده‌کی آوستریا ـ مجارستان اتفاقی ایله ابتداء ایدییوردی . ۱۸۸۱ مایسنده بیسمارق بو اتفاق ایله محاذی اوله‌رق ۱۸۷۲ ده اوچ ایمپراطور اتفاقی دیمکله معروف اولان اتفاق کبی آلمانیا ، آوستریا وروسیه ایمپراطورلری بیننده بر اتفاق مثلث احضار و آندن برسنه صکره آوستریا ایله اولان خصوصی ائتلافنی ـ ایتالیانك التحاقیله ـ مثلث براتفاقه تحویل ایلیوردی . بو اتفاق مثلث ۱۸۸۷ ده دیکر بر اتفاق ایله تأیید ایدیوردی‌که اوده ، بالاده بیان اولندیغی اوزره ، انکلتره ، آوستریا و ایتالیا میاننده منعقد ایدی ؛ چونکه بیوك بریتانیا دولتنك قدرت بحریه‌سنه بناءً بحر سفید وبالقان مسائلنده متفقلرینه قارسی آلمانیانك درعهده ایده‌میه‌جکی تعهداتی انکلتره درعهده ایتمش اولیور ایدی . بیسمارق ، روسیه‌نك شرق

1 O. Hammann « zur Vorgesch. d. Weltkr p. 156 - Berlui 1918.

قريبه طوغرى انبساطنه بو صورتله سد چكمكله برابر ١٨٨٧ ده - پترسبورغ ايله عقد ايتديكى تأمينات متقابله عهدنامه‌سنه رغماً - دولت عثمانيه‌يى كندى متفقلرى طرفنه چكمكه دعوت ايتديكنى‌ده بالاده ذكر ايتدك .

بيسمارقك اشبو سياست شرقيه‌سنى تماميله ميدانه قويمق ايچون موسيو هامان Hammann ك اثرندن ترجمه ايدلمش اولان شو فقره‌يى قيد ايده‌لم : [١]

« آلمانيا ايمپراطورى، آوستريا - مجارستانله اولان اتفاقى ايله كنديسنى طونه‌نك قسم سفلاسنده‌كى آوستريا - مجارستان منافعى اغورينه روسيه ايله محاربه تهلكه‌سنه معروض قيلمش ايدى. بوكا قارشى بر تدبير اوله‌رق بيسمارق ١٨٨١ ده اوچ ايمپراطور بيننده بر ائتلاف احداث ايتدى كه بو ائتلافك مركز ثقلتنى، متن اصليسنك احتوا ايتديكى بيطرفلق ماده‌سندن زياده بر دردنجى حكومته قارشى محاربه حالنده بالقانلرده موجود منازع فيه منافع حقنده‌كى ائتلاف تشكيل ايديور ايدى . بو ائتلافه كوره اوستريايه ايستديكى زمانده بوسنه وهرسكى كندى ممالكنه صورت رسميه‌ده الحاق ايتمك حقى ويرلمشيدى ؛ برلين معاهده‌سنك يكى پازار سنجاغنه دائر اولان مقرراتى مرعى الاجرا قالاجق ايدى ؛ بلغارستان ايله روم ايلئ شرقينك توركيه عليهنه اعلان خصومتدن متوقى بولنملرى شرطيله توركيه‌نك‌ده روم ايلئ شرقيه وبالقان ممالكنه استيلاسنه مساعده اولنمامسى مقرر ايدى ؛ بلغارستان ايله روم ايلئ شرقى برلشدكلرينى اعلان ايتمك حقنى حائز بولنه‌جقلر ايسه‌ده بونلرك

1 « D. missversd.Bism. » p. 57 Berlin 1921

